

EVICTIONIBUS

(præstandis:)

der **Gewährschafft:**

DISSERTATIO:

Quam

DIVINA ANNUENTE GRATIA,

SUB TUTAMINE

Perillustri & Generosissimi Domini,

DN. NIC. CHRISTOPHORI

S. R. I. Equitis & Dom. Nob.

DE LYNCKER,

Flurstetti & Kötschavii Domini,

Sereniss. Duci Saxo-Vinariensi à Consiliis

Statûs intimis, Supremi Consistorii Sacri Vin. Præsidis,

& Collegii JCC. in Acad. Jenensi Ordinarii &c.

*Domini Patroni & Promotoris studiorum meorum hu-
militer & obsequiosè colendi,*

IN AUDITORIO JCTORUM,

ad Diem Jan. c^{to} Id^{us} XCIX.

publicè ventilandam expono

THEODOSIUS EMANUEL VOLCKHART,

Wafungâ Hennebergicus.

J E N Æ,

Typis JO. DAV. WERTHERI, Typogr. Ducalis.

EVANGELIUM

(præstandis:)

DE THEOLOGICA

DISSERTATIO

Summa

DIVINA ANNUNTIANTE GRATIA

SUB TUTAMINE

PROFESSORIS DOMINI

DR. NIC. CHRISTOPHORI

S. R. I. Eduardus & Dom. Nob.

DE LYNCKER

Fluctuat & Rôchardus Domini

Secretis Ducis Saxo-Vincentis & Conclis

Stad. iudicis, supremi Conclis Saxo-Vincentis

& Collegii I. in Acad. Scient. Ordinis &c.

Domini Patroni & Promotoris Academiæ Saxo-Vincentis

Reverendi & obsequiosi

IN AULAE TORIO ICTORUM

et ceteris

propositis

THEODORUS EMANUEL VOLCKHART

Waltersche Handschriften

1810

Typ. JO. DAV. WETTERL. Typogr. Luciae

Jesu Juva!

I.

Victio absolutè & in se, vernaculò idioma *Nomen.*

te, idem est, quod Entwehr schafft: sed præstatio illius à venditore Bewehr schafft seu Gewähr schafft's Leistung dicitur. Cæterum variè à politioris literaturæ Auctoribus usurpatur. Sic enim arbor cello vertice evincit nemus, ap. Senecam legitur. Platanus evincit ulmos, ap. Horatium: Præcando lacrymando & instando evincunt, ut literæ ad Tarquinium darentur. ap. Liv. Ita res etiam in jure evincuntur fugâ, morbo. *l. 13. §. 1. d. A. E.* dicitur ibi: *quasi evictio*. Et hoc in casu *d. l. 13.* actio de evictione locum non habet, sed tantum redhibitoria. *l. 16. d. Evict. l. 2. C. d. Aedilit. A.* Rudolph. Fornerius, *Rer. quotid. L. 6. c. 9.* A Jctis autem sumitur specialiter pro illâ victoriâ & translatione de manu & potestate rem habentis in aliam, quâ res illa per sententiam judicis legitimam, sinè facto & culpâ possidentis, ei auferatur & alteri addicitur. vid. O. J. Wormat. A. C. 1521. tit.

Wie es in Irrungen der Possession und der Entsetzung.

& vers. und ob sich / ibi: und des mit Recht über-
wunden wäre.

II.

Dividitur Evictio, quoad nomen, in Naturalem seu Juridicam, cum naturaliter emtioni venditioni insit ejus præstatio: *l. 6. C. de Evict. & Conventionalem. l. 11. §. 1. d. A. E.* ibi: præstari convenit. *Les Lois Civiles dans leur ordre naturel. Sect. X. n. 6. seq.* Est verò adhuc alia evictionis species, quam moralem vocant. Si enim rem, quam mihi ignoranti vendideras, à vero domino, eam petente, redemerim, ex vendito agere adversus me ad consequendum pretium non potes, etiamsi & tu ignorasses eam alienam esse, & mihi eam securè habere liceat, Non enim convenit b. f. tua intentio: *l. 29. b.* Quum si maxime pretium tibi ante redemptionem solvissem, ad id rependendum nunc mihi competeret actio, quasi evictione secutà. *l. 16. §. 1. b. l. 29. d. A. E. l. 2. §. 5. d. Dol. m. & m. exc. Brunnem. ad l. 29. b. n. 2.*

III.

Definitio.

Quoniam verò evincere est legitimo certamine vincere, i. e. cognitione judicis, nec vincere tantum, sed etiam rem abducere; plus enim est evincere, quam vincere. *Fest. ap. Cujac. tr. 6. ad Afric. ad l. 24. b. t.* Ideò Evictio à potiori specie est avocatio rei ex possessoris bonis per eum, qui verum dominum se dicit, facta auctoritate judicis; *B. Struv. Ex. XXXVII. tb. 25.* aut, quod eòdem recidit: *L'eviction est la perte, que souffre l'acheteur de la chose vendue, ou d'une partie, par le droit d'un tiers. Les Lois Civ. c. l. n. 1.* Estque non minus evictio, quando non habere licet rem ut vendita est; hinc non modò est talis, qua

quâ res ipsa vindicatur, sed & quâ possessio vel tota auferatur, vel debilitatur tamen & manca redditur. *l. 34. §. 2. b.* Toties enim evincitur, quoties habere non licet eô modo, quô debet licere. *Wachtl. Recit. sing. LL. tit. de Evict. ad c. l. 34.* Indèque evictio non potest dici contigisse, quàm diu spes ulla superest rei habendæ *l. 11. §. 1. d. A. E.* Et si le garenti n' ét reellement & par effect depossédé, ut ait Mornac. *ad l. 57. b.* Adeò, ut ne quidem sufficiat sententiam contra emtorem jam latam & rem judicatam esse factam. *Mudæus ad tit. d. A. E. rubr. quando comm. stip. n. 31. Donell. d. Evict. c. 3. p. 219. in f.* Interim tamen nihil interest, an judicio rem emtor restituat, an verò eâ retentâ litis æstimationem solvat: *l. 21. §. 2. l. 16. §. 1. l. 66. §. 2. b.* æstimatio quippè est secunda emtio. *Cujac. tr. 6. ad Afr. ad d. l. 24. b.* Ita tamen, si constet rem esse actoris; *l. 36. d. don. int. vir. & ux. j. l. ult. quib. ex. caus. in poss. & l. 3. & ib.* Bartol. *Pro emt.* Secus si dubium sit, quia tunc res in negotium transactionis magis incidit. *l. 33. C. d. transact. vid. Costal. in l. 35. §. 2. d. R. V.* Idem est, si emtor creditori, cui res à venditore pignorerata fuerat, satisfecerit. *l. 22. C. b.* Neq; etiam solum evictio dicitur, quando emtori res, sed econtrà, quando venditori pretium evincitur. Unde si nummi venditoris non fiant, sed evincantur, ex venditô emtor tenetur, *l. 1. §. 1. d. R. Perm. l. 7. C. d. A. E.*

IV.

Dividunt Dd. evictionem in expressam & tacitam; *Divisio.* Illam vocant, quando res fuit tradita, & evicta post traditionem; & isto casu requirunt sententiam; nec aliter locum habere putant promissionem de evictione, ut re-

viviscat actio cessa. Bald. *cons.* 289. *in pr.* L. 2. Hanc, quando res non est tradita nec potest tradi, & pariter non esse propriam ajunt evictionem, ut emtor possit agere de evictione; neque eum reverti ad jura cessa, sed ad interesse agere debere, *ex l. 1. d. A. E.* Bald. *d. cons.* per tot. Card. Tusch. *concl.* 352. n. 1. *seq.* Tom. 3. Item in *solennem & impropriam*, Caballin. *in tr. de Evict.* §. 2. n. 3. *seqq.* Quos autem non immerito notat Bachov *ad Tr.* Vol. 2. D. 2. *tb. 6. A.* Quia inter se confundunt actionem de evictione, evictionem ipsam, & conventionem de evictione; quæ tamen toto genere differunt. Rectius dividitur in Veram & Quasi. Illam dicimus, quando res petitori in judicio, seu auctoritate judicis, restituenda est, *l. 24. b.* nonnunquam etiam, utpote in rebus extra commercium positis, ipso jure, *e. g.* si liber homo, quem constat esse talem; vel res sacra, religiosa, publica, quam itidem talem esse, ac propterea ab emtore teneri non posse manifestum sit, venierit, *l. 39. §. 3. b. §. f. Inst. d. E. V.* Hanc, quum emtor non quidem rem possidere desiit; damnatur tamen in litis æstimationem, eamque solvit, *l. 21. §. 2. b.* Item quando à possessione rei emtæ plane excluditur emtor, vel per se, nemine evincente, vel ob causam extrinsecam *l. 13. §. 1. d. A. E. l. 33. b.* His atque similibus casibus evictio secuta dicitur, ob identitatem damni, quod emtor patitur, nullò suò meritò, Mejer. *Coll. J. A. b. tb. 10. pr.*

V.

*Causa Ef-
ficiens.*

Originem evictionis si spectemus, pro fundamento communi habet Jus Gentium, non modò secundarium, de quo D. Riem. *Dec. 1. q. 3. §. 5.* ex quo jure sunt magistra-

stra-

stratus suo modo, §. 11. *J. de R. D.* & consequenter etiam suum ab adversario recuperandi facultas; sed & primævum quod vocant, seu naturale strictè sic dictum, non minùs supponendum est. Propria, & quidem remota, causa est jus, sc. quod evincenti competit ad rem evincendam, atque ejus virtute qualitas rei intrinseca, quæ facit, quo minus res ab emtore haberi possiderivè possit. Ast propinqua causa est possessio. Patet hinc inter alia, actionem de evictione in delictis minimè locum habere: auctorem enim suum non juvat indicare, *Wehrmann haben hilft nicht.* Finckelthaus. *O.* 73. n. 10. Schneidevv. *Inst. de Jurej.* §. 1. n. 5.

VI.

Evincere possunt, quicunque rem suam vindicare, *Subje-* cum vindicatio sit medium seu modus evincendi. Igi. *Etum ad-* tur emtor à se ipso quasi evincere potest, cum ex aliâ *vum,* causâ factus est dominus. *l. 9. l. 41. §. 1. b.* Imò ipse venditor evincere potest, dominiò rei fortè demum post traditionem acquisitò, *l. 1. §. 1. d. exc. rei vend.* Sed hinc obtinet regula: Quem tenet actio, eundem multò magis tenet exceptio; *l. 37. cum l. seq. b. t.* eaque vel rei venditæ & traditæ *l. d. t.* vel doli *l. 4. §. 32. de doli m. e.* In concursu enim obligationis cum jure, quò idem dominium rei venditæ post contractum adeptus est, fortior & major est vis obligationis. *l. 72. d. R. V. Wächtl. d. l. ad l. 17. b.* Fidejussor quoque, si qui intervenerit, ipso jure potest evincere; sed tamen exceptione doli mali submovetur. *l. 11. C. b.* Hinc non potest admitti Limitatio Burgundi *c. 97. n. 4.* Quòd fidejussor respectu juris postea quasi censeatur venire tanquam extraneus, & personam
ejus

ejus repræsentare; igitur post fidejussionem interpositam
dominiõ rei acquisitõ, posse eum evincere. Quia *l. ii. C. b.* non loquitur restrictivè, & ipsa approbatio vendi-
tionis semel facta, casibus postea contingentibus quoque
obstat: B. D. Struv. *c. l. tb. 27.* Sed fidejussoris hæres potest
quidem ex propriâ personâ, h. e. ex dominiõ propriõ
jure ipsi, non ut heredi, competente, rem vindicare ita,
ut non removeatur exceptione doli; sed nihilominus ta-
men ex contractu fidejussionis, in quem succedit, teneri
heredem, ut præstet id, quod venditor emtori ob rem
evictam præstare debet, rectè adseritur, per *l. f. C. b. ibi:*
evictionis causa durante actione. v. Anton. Hering. *de fidej.*
c. 20. §. 10. n. 78. Nic. Burg. *de Evict. d. c. 97. n. ult. conf.*
Salicet. *in d. l. f. Menoch. L. 1. A. Q. C. 99. n. ii. seqq.*

VII.

Passivum.

Evincitur autem res vel ab emtore vel ab alio posses-
sore. Hinc si dominus rei succedit emtori, emtio confir-
matur, nec ex personâ suâ rem vindicare potest. *l. 3 juxta 2.*
intellectum gloss. C. de reb. alien. non alienand. l. 72. ubi
Dd. b. t. Boer. Dec. 23. n. 17. Neque competit evictio, si
emtor venditori, vel hic emtori, heres existat. *l. 41. b.* Per
successionem enim confunditur obligatio & actio, & pa-
rum commodè dicitur, quòd sibi ipsi heres evictionem præ-
stare debeat; Adeò, ut neque contrà fidejussores agere pos-
sint heredes, cum illi conventi heredibus litem denuncia-
rent: Franzk. *ad tit. d. Evict. n. 277. seqq.*

VIII.

Objectum.

Materia seu res, quæ evinci possunt, sunt res mobi-
les. *l. 7. C. d. A. E. l. 43. b. & immobiles. l. 1. l. 64. b.* Etiam
incorporales, ut jus usufructus vel usus, vel simile: jus
item

item emphyteuticum aut superficiei, cum simulibus *l. 49. conf. l. 43. b. l. 66. d. contrab. E. Dn. Struv. c. l. tb. 20.* Et usufructu quidem evictio non minus emptori actio competit, atque si res corporalis evicta sit; *d. l. 49. b.* continet quippe usufructus emolumentum totius rei, & quasi per totum diffusus est, *l. 66. §. 6. de Leg. 2.* multisque in casibus non videtur personæ coherere, sed bonis, & quasi per se extare, eodem modo, quod res fructuaria; unde & pars domini dicitur, *in l. 4. d. Usufr. j. l. 76. §. 2. d. Leg. 2. l. 58. d. V. O. conf. Hortens. in l. 30. d. Pign. & in l. 1. §. interdum. de Usufr. acc. it. Jac. Schult. Pract. quest. 54. per tot. præsertim n. 46. seq.* Sed æstimatio usufructus in genere pro quantitate fructuum instituitur, qui præsentés sunt aut percipi potuerunt, Wachtler. *d. l. ad l. 15. §. 1. b.* teneturque de evictione emptori venditor, licet hic dixerit, usumfructum esse Seji, cum esset Sempronii. *l. 39. §. ult. b.* Imò, quamvis quis nudam proprietatem venderit, nec indicaverit emptori, usumfructum Titio relictum esse, quoad vivat: Nam si postea capite deminutus Titius fuerit (hodiè maximà & medià: *l. pen. §. ult. C. de usufr. §. 3. Inst. eod.*) atque sic emptore usumfructum ad se pertinere putante, is illum petat vel evincat, tenebitur venditor. *add. l. 7. d. A. E. Pacius tr. d. E. V. c. 12. n. 259. m. 8.* Idem est, si fundum cujus usufructus Attii erat, mihi, id ignoranti, vendidisti, nec dixisti eum alterius esse; Et ego hunc fundum Mævio, detractio mihi que reservatio (tanquam meo;) usufructu vendidi ac tradidi: Attio v. capite minuto usufructus non ad me, sed ad proprietarium nempè Mævium revertitur: *l. 46. l. 49. b.* coadunandus enim proprietati, ut redintegretur domi-

nium. l. 4. usuf. quemad. cav. l. 27. qu. m. us. am. Cujac. ad Afr. tr. 6. p. m. 275. seq. Quæ de usufructu dicta sunt, ea etiam de usu aliòque simili jure evictò, dicenda videntur. l. 38. §. 13. d. V. O. Franzk. c. l. n. 90. Ideò Jus Patronatus, sicut unà cum universitate bonorum rectè vendi potest, Roch. de Curt. de Jur. Patron. §. f. n. 52. seqq. ita quoque, si cum ea evincatur, pro evictione & illius nomine competit actio. Bart. in l. 34. d. A. E. n. 1. & 2. Casttens. ibid. n. 2. Caballin. de Evict. §. 4. n. 47. ubi n. seq. idem esse dicit in Jure Patronatus Ecclesiastico, add. Berlich. P. 1. Concl. 24. n. 53. Finckelthaus. d. Jur. Patron. c. 8. n. 18. Quod servitutes prædiales attinet, tenendum est, quod, quia præter constituentem in re propriâ nullus alius eam servitutem evincere potest, etiam non possit de evictione teneri, nec se de evictione obligare, sed tantum cavere debeat, per se non fieri, quo minus emtor eo jure uti possit. l. 3. §. 2. d. A. E. l. 46. §. 1. b. Qui verò servitutem constituit in re alienâ, personaliter obligatur evictionis nomine d. §. 1. Feltm. c. 21. n. 41. & 45. Servitutes autem prædiales quibus fortè in prædiò vicinò alienò is, qui distraxit, est usus, si evincuntur, non aliter præstantur, quam si expressè, quod fundò accedant, vel debeantur, adjectæ sint: l. 66. d. Contr. Emt. l. pen. b. reputantur enim tunc pro parte prædii, & quodammodo illarum per se venditio & evictio facta censetur. l. 6. §. 6. de A. E. Tenetur tamen emtor non in duplum, sed in id, quod interest, saltem actione ex emto. l. 11. §. 17. l. 26. eod. Franzk. b. n. 97. Non verò putandum est, eum, qui fundum ut optimum maximum tradit, servitutes accessorum dicere, vid. Wissenb. Diss. 41, tb. 16. Burgund. c. 16.

Econtrariò vero venditor de evictione servitutis, quam alius sibi in eò prædiò deberi evicerit, tenetur, quia liberum ab omni servitute præstare debet. *l. pen. in f. l. 91. § l. 169. d. V. S. conf. l. 48. b. & Gomez. tom. 2. res. c. 2. n. 45.* Sed secus est, si simpliciter vendidit; quò tamen casu emtor ex ædilitiò edictò quanti minoris agere potest. *l. 61. de edil. E. § l. 16. b. add. Caball. d. Evict. §. 5. n. 70. & Gomez. d. t. r. c. 2. n. 45.*

IX.

Fit evictio per actionem, & quidem quamcunque; *Forma.* Nec enim refert, quocunque genere judicii res evicta sit, Cujac. *tr. 6. ad Afr. p. 275.* sive communi dividundò, sive rei vindicatione, sive actione hypothecarià, *l. 34. §. 1. § ult. b.* sive interdictò, *l. 35. d. A. E. vel alià aliquà ex causà. l. 52. b. conf. Mudæ. ad tit. de A. E. rubr. quando stip. n. 11. § pluribus seqq. Paris. conf. 76. n. 21. L. 3. Tusch. Tom. 3. concl. 352. n. 11.* Neque interest an eo judicio conventus emtor rem venditam adhuc possidens & ad restitutionem condemnatus, an vero eò possessione aliquò casu destitutò & in rem agente, possessor absolutus fuerit; *l. 16. §. 1. b. l. 75. de procur.* Quin potius omnibus hisce casibus venditor de evictione tenebitur *dd. textib.* Secus verò est, si fortè suà sponte aut culpà à possessione ceciderit emtor; quam si retinisset, defendere adversus alium quemlibet potuisset, aliò verò jam possidente, utiliter nunc quidem petere non potest, ut in *l. 9. §. 4. de publ. in rem act.* Mudæus *ad tit. de A. E. d. rubr. n. 16.* Gometz. *L. 2. R. 2. n. 39. §. quartò intellige.* Item, si emtor cùm faciliore & expeditiori judicio rem prosequi posset, difficiliore experiri maluit, *l. 66. b. Donell. in l. 8. C. b. n. 4.* Non

verò est evictio, nec actio de eâ competit, si solum de proprietate mota sit controversia; *l. 74. §. 2. b.* nisi fortè de hoc inter contrahentes convenit, *l. 12. ubi Bald. & Salic. not. C. b. Caball. de evict. §. 3. n. 162.* nec actio pro restituendò pretiò competit. *l. 74. §. 2. b. Franzk. b. n. 626.*

X.

*Effectus
Primus.*

Effectus evictionis est denunciatio. Ut enim actionis ad præstandam evictionem institui possint, requiritur denunciatio ab eo, à quo res evinci vult, auctori suo, sibi dictatum esse iudicium, facienda. *l. 8. C. b. l. 29. §. ult. b.* quibus consonat Ordin. Elect. Sax. *t. 14. in pr.* Quæ denunciatio non alium effectum habet, quàm ut quis postea contrà auctorem suum regressum habeat; H. Pistor. *O. 228. Carpz. Pr. T. 4. a. 4. n. 13. seqq.* tollatque suspicionem clandestinitatis i. e. doli: *l. 5. §. 2. quod vi aut clam. vid. Bartol. in l. 74. §. 2.* Adeò verò necessaria est litis denunciatio, ut si eâ omisâ adv. auctorem regredi velit, qui rem amisit, non valeat; *l. 8. C. b.* sed doli mali exceptione repellatur. *l. 29. §. 3. d. Leg. 3. l. 53. §. 1. b.* Nec tamen ubique & in quolibet casu requiritur litis denunciatio; quin potius multi casus sunt, (quorum Covarruv. *L. 2. var. resol. c. 27. n. 10.* quinquaginta & unum recenset,) in quibus litis denunciatio non obtinet; inter quos est transactio: *l. 33. C. de transact.* Item, si pactò remissa fuerit ejus necessitas. *l. 63. in pr. b. Bald. in l. 1. d. per. & commod. r. v. n. 16.* Aut, quando fuerit promissa evictio per verba remissionem denunciationis importantia; puta si facta sit promissio evictionis quomodocunque vel qualitercumque &c. sequatur, Alex. *in add. ad Bart. l. 56. §. 1. b.*

Ruin.

Ruin. *conf.* 25. n. 7. L. 1. Non etiam exigitur denunciatio, si emtor ipse sibi sine iudicio, succedens fortè vero domino, vel aliò quòdam titulò rem acquirens, eam quasi evincit: *l. 41. b. l. 29. d. A. E.* Non enim hìc est lis quæ venditori denunciatur, & tamen ex emtò agitur de evictione. Mudæ. *d. rubr. n. 74.* Imò, si ultrò sese liti venditor obtulit: Cessat enim tunc ratio denunciationis. Sed si fortè id ex errore factum sit, & errore cognitò, (qui nocere ei non debet,) quòd defendere non teneatur, defensione rursus abstinere velit? ipse liti eximendus est, modò judicialiter ita cognitus error fuerit. *l. 45. in pr. de Proc. Menoch. conf. 418. n. 25. Burg. c. 47. n. 2.* Auctori quoque si copiam sui non faciat, vel præsens quidem sit, sed per eum stet, quo minùs illi fiat denunciatio, non est denunciandum. *l. 55. vers. præsente. l. 53. cum gloss. f. b. Donell. de Evict. c. 5. p. 226. Caball. §. 3. n. 98.* Sic & ratione causæ, si ea prorsus conclamata sit, denunciatione opus non est; *l. 53. §. 1. b. Ant. Fab. in C. b. def. 8.* Sed eà intermissà nihilominus ad evictionis præstationem agi potest; Brunnem. *l. Dec. 24.* nisi expressè conventum fuerit, quòd denunciari debeat. Per Illustres Dn. de Lyncker, *in Anal. ff. pag. 252. tb. 28. cum Mæv. 8. Dec. 466.* Quid verò, si auctoris causa notoriè sit injusta, ut omni defensione destitutus sit? Putant adhuc denunciationem necessariam esse, *vid. Wesenb. in l. 1. C. ubi in rem. n. 51.* Sed meritò Franzk. *b. n. 667.* contrariam tuetur sententiam cum Covarruv. *3. v. r. 17. n. 6.* quòd ex æquitate emtori ex emtò actio detur; quum ei liceat (citrà denunciationem,) agnoscere versùs evincentem bonam fidem, & cedere liti notoriè injustæ, ut habetur *in l. 11.*

§. 12. d. A. E. Carpz. Pr. T. 4. a. 4. n. 32. § 38. § alleg. ib. Wissenb. b. n. 19. Emtor tamen hoc casu probare debet rem jure esse evictam, & sic non est audiendus, si absq; sententiâ, injustitiam causæ prætendens, rem petitori restituat. d. l. 11. §. 12. Afflict. Dec. 49. n. 3. Caballin. §. 3. n. 39. Gomez, res. 2. n. 39. p. 238. col. 1. vers. imò quod magis.

XI.

Est verò denunciandum auctori, l. 39. §. 1. § l. 56. §. 4. ibi quidem viventi servo, hîc v. certò modò procuratori; Etiam absenti, qui inveniri non potest, saltem ad locum domicilii. arg. l. 5. §. 2. qui vi aut clam. Bart. in l. 55. b. Franzk. b. n. 686. Quin & præsentî & scienti evictionem intentari; d. l. 55. §. 1. b. nisi ita comparuit in judicio, quia unâ cum possessore propter rem evincendam ad judicium vocatus fuit. Caball. §. 3. n. 93. Burgund. d. 11. c. 54. n. 4. Et licet sciat litem esse motam. l. 7. l. 20. C. b. Franzk. n. 660. Tusch. concl. 353. n. 21. Item etsi juravit venditor se defensionî adfuturum: induit enim juramentum naturam contractus, cui accedit; l. f. C. de non num. pec. c. quemadmodum. x. de jurejur. facit c. brevi. 17. eod. & quòd Vasallus Domino fidelitatem juret, & tamen nisi requisitus, servitia ipsi non præstet. c. 1. §. ad bec. 2. Feud. 28. § 2. F. 37. in f. Uimm. de Proc. Diss. 11. tb. 6. n. 20. add. Caball. §. 3. n. 55. seqq. Est sane laudandus & is, qui aliàs de evictione non tenetur: cùm in casibus, in quibus venditor non tenetur de evictione, litem tamen juribus & instrumentis suis munire tueri & instruere teneatur, Rebuff, in suis Comm. Tom. 3. tr. de dilat. a. 5. n. 49. fol. 527. In specie autem pupillo, non apparente tutore, denunciandum est;

est; *l. 56.* Si verò plures tutores adsint, uni eorum denunciare sufficit. *l. ult. C. de auctor. prest. j. l. 2. C. d. div. Tut.* Si sc. communiter, vel divisim quidem, sed in unâ provinciâ, administrent; Sed si per provincias administratio tutelæ sit divisa: tunc est illi, ad cujus administrationem negotium pertinet, denunciandum. *l. 2. C. d. per. tut. l. 4. d. auct. tut.* Molinæus *ad Consuet. Paris. t. 1. §. 20. gl. 11. n. 10.* Burg. *c. 62. n. 3. & 4.* Quin & hereditati jacenti fieri potest denunciatio. *arg. l. 56. §. ult. b. t. Caball. §. 3. n. 133. Polit. ad Marant. in spec. P. 2. t. de landat. n. 14. Ulmm. Proc. disp. 11. tb. 6. n. 18.* Et quidem si evictio promissa sit, procedit hoc quoad stipulatam simpliciter in casu evictionis, sed non quoad poenam promissam in casu moræ. Hereditas enim jacens non potest incurrere moram. *Castrenf. conf. 240. n. 3. L. 1. Tusch. concl. 353. n. 68. & 69.* Ceterum non est necesse fieri denunciationem, si evictio per hypothecam fiat; sed emtor agit etiam sine denunciatione ad interesse. *Marant. in suo spec. P. 6. de landat. n. 4. f. 236.*

XII.

Forma denunciationis est, quòd debeat fieri in scriptis: *Wesenb. ad l. 1. C. ubi in rem act. n. 36.* id quod in illis judiciis, ubi causæ in scriptis tractari solent, aut si auctor alibi locorum degat, verum putat *Franzk. b. n. 699.* Cumque denunciare sit litem motam venditori vel alii, à quo res tradita est significare, ut is iudicio adsistat, & rem defendat; *l. 21. l. 23. C. b. l. 29. §. ult. eod.* idque veteres laudare auctorem dicebant: (Laudare quippe vetus verbum est, pro nominare, ut *Gellius L. 2. Noct. c. 6. & Fest. in verb. laudare docent;*) Ideò eum in finem ut notific-

tificatio sit bona, debet mitti libellus, cum nomine moventis litem, & super quibus bonis, & cum quibus confinibus. *Alex. cons. 117. n. 7. & 8. Carpz. Pr. T. 4. a. 3. n. 23. Berlich. concl. 24. n. 82. P. 2.* Quod & novissimè in Ordin. Elect. Sax. c. **Von der Litis Denunciation. 14. vers. und Ihm von dem/was allenthalben von den Partheyen vorbracht. &c.** probatum. In donatione autem intelligitur facta denunciatio intimatione. *Ripa in cap. cum M. Ferrariensis n. 163. de constit.* Debet etiam ea fieri tempestivè: & quidem à legatariò heredi fieri debet, priusquam judicium suscipitur; *l. 29. §. 3. de Leg. 3.* ob peculiarem in Legatò rationem: quippe quòd in Legatò heres conveniri possit ad dandam rem aliam; indeque causa evictionis ad ipsum magis, quàm ad legatarium, respiciat; quippe quòd ob legatum oporteat rem dare, s. dominium ejus transferre; ut si hoc non protinùs fiat, cum genus legatum esset, statim ad rem aliam præstandam, agi possit. Ex emtione verò sufficiat, rem habere, quod quamdiu licet, emtori nulla est actio. Hinc in legato magis agitur causa heredis, qui ad rem aliam præstandam confestim tenetur. In re emtâ causa propria emtoris, cui non competit, quamvis ei res evincatur, actio ad rem aliam, sed ad pretium aut id, quod interest: neque aliâ de causâ nunciatur venditori, nisi ut causam instructurus accedat. *Bachov. ad Tr. Diss. 8. tb. 74. A. §. illud non interest. Franzk. b. n. 703. in f. aliter & variè d. l. 29. explicat Tabor. ad C. A. b. tb. 8. n. 1.* Itaque non idem obtinet si evinci velit à quocunque alio agente ex causâ lucrativâ; ut vult *Abbas Cons. 45. circ. f. L. 2.* Nec enim in aliis causis lucrativis idem quod in Legato occurrit. Unde
non

non recipit illam distinctionem, inter causam lucrativam & onerosam, Ummius *Disp. XI. tb. 8. n. 29.* (quanquam ille aliam responsionem adferat minus convenientem:) In emtione autem venditione denunciatio fieri potest tempore quolibet, etiam post litem contestatam, modò adhuc integra sit defensio. *l. 29. §. f. b. Perez. n. 34. Carpz. Pr. T. 4. a. 3. n. 12.* Etiam in secundâ instantiâ Brunnem. *2. Dec. 24. Mev. 7. Dec. 400.* Si sc. & hîc interea venditori probationes suæ non perierint. Sichard. *in l. 1. C. ubi in rem ag. n. 7. Vultej. ibid. n. 62.*

XIII.

Consequens denunciationis est, quòd eâ factâ auctor reum debeat defendere. Sed & reus de lite legitimè sustinendâ sollicitus esse, & prospicere debet, ne contumax existat, vel quid omittat. Carpz. *d. l. a. 4. n. 3.* Nam cum auctor adstittit reo convento *l. 49. de jud.* non cogitur litem in se totam transferre. *l. 11. C. b.* Venditor enim ubi comparet pro defensione emtoris, non novat iudicium: ideò ipse emtor debet citari ad videndum jurare testes, & sententia debet ferri in persona ipsius, contra quem principaliter actio dirigitur. Natta *Conf. 630.* Et hoc adeò verum est, ut, nec si velit, totum iudicium suscipere possit, invito actore. *l. 66. §. 2. b. vid. Franzk. n. 642. & seqq. Carpz. d. l. n. 1.* Si vero auctor solus causam defendendam suscepit, non prohibetur tamen emtor propter suum interesse iudicio adesse. *l. 29. in pr. d. inoff. test.* Debet autem auctor reo in foro rei conventi adstiteri. *l. 49. de judic. Perez. n. 35. Honor. Jur. Can. l. 2. t. 1. n. 35.* Hinc auctor privilegio suo forum declinare non potest, *2. g. Clericus. Covarr. Pr. 9. 8. n. 3 Gail. L. 1. Q. 6. 37. n. 7.*

ubi ita in Camera observari refert. Præcisè quoque defendere non cogitur, sed causativè, si sc. nonvult adversus se committi stipulationem ad interesse, propter rem non defensam. Paul. de Castro *ex l. 45. de Procur.* Hinc liberatur, si promittat, se re evictà id, quod interest, præstiturum esse. Franzk. *n. 631.* Si vero non offerat interesse, sed præcisè renuat defensionem, præter præstationem evictionis rei ipsius, tenetur insuper ad omne id, quod emtoris interest, rem legitimè defensam non fuisse; Caball. *de Evict. §. 3. n. 146.* Adeò, ut quoque teneatur ad id, quod per imprudentiam judicis commissum est. Bartol. *in l. 102. d. V. O. H. Pistor O. 228. n. 16. seq.* Tenetur tamen emtor ipse hujusmodi in casu iudicium suscipere. *l. 8. C. b. l. 1. C. de Per. & Com.* Hinc quæritur, an originalia instrumenta venditor propter defensionem emtori teneatur tradere? Negatur. Sed si illa emtor exigat, præcisè onere evictionis liberatur. Papon. *L. 11. arrest. t. 4. conf. l. 48. l. 82. d. A. E. l. 4. §. 3. vers. nam & famil. berc. l. 24. C. de fideic.* Mudæum *in d. l. 48. n. 8.* Potest vero emtor etiam appellare: solus etiam propter suum interesse: *l. 4. §. 3. de appellat.* sicut & auctori appellandi potestas concedenda est. *d. l. §. 3. Burg. d. Ev. c. 67.*

XIV.

*Effectus
ortus.*

Respectu evincentis effectus ortus est, quòd is sententià in iudicio latà rem recuperet, & quidem executione. Nam ante illam res non potest dici evicta, nec actiones de evictione institui possunt. *l. 16. §. 1. l. 21. l. 34. §. 1. l. 5. b. Mev. Conf. 41. n. 146. Brunnem. Conf. 87. n. 53.* Adeò ut antequam res evicta, & recuperatio facta sit, ne quidem qui sciens rem alienam vendidit, teneatur. *l. 3. C. b.*

Franzk.

Franzk. *n.* 611. H. Pift. *O.* 212. *n.* 14. Ratione verò ejus, à quo res evincitur, consistit in actione tum generali ex emtò, tum speciali ex stipulatu. Ibi quidem, quia Evictionis præstatio, tanquam proprietas quædam, naturaliter emtioni venditioni inesse censetur, & ob id venditor non solum ad eam ex naturâ contractus tenetur, licet non promissa sit; sed & volente emtore, sive statim ab initio, cum res traditur, sive etiam postea ex multo tempore, de eâ expressè repromittere debet. *l. 6. l. 37. l. 60. b. l. 6. C. b. l. 31. §. 20. d. edil. ed. l. 13. §. 3. ibid.* Hinc ea semper, etsi nihil de eâ dictum vel promissum sit, ex naturâ negotii competit, & propterea, quoties jura dicunt, agi evictionis nomine, si aliud non exprimitur, nec ex materiâ subjectivâ colligitur: illud intelligendum est de actione ex emto, non ex stipulatu. Molin. *tr. de eo, quod inter. n. 69.* Ita tamen, ut non nisi utilis sæpè detur. Cum enim actio ex emtò b. fidei sit, & in omnem speciem æquitatis flexibilis, actio vero ex stipulatu stricti juris; *l. 70. l. 64. b.* eatenus & actio ex emto citius & prius competit, quam actiones ex stipulatu, quia interdum & ante rem evictam datur, si venditor in dolo sit. *l. 4. in pr. l. 30. §. ult. d. a. e.* Franzk. *n.* 849. Daturquæ & frequentius, & multis etiam casibus, ubi ex stipulatione interpositâ agi non potest, ut, cum vel emtor ipse quodammodo sibi rem evincit sine judiciò, rei dominiò aliunde acquisitò; *l. 57. l. 9. b. t.* Mudæus *ad t. d. A. E. rubr. quan. com. stip. n. 2.* Vel non pars aliqua vera integralis, aut quæ partis effectum & naturam tenet, sed mera adcessio evincitur: *l. 11. §. 17. d. A. E.* vel partus ancillæ; *l. 8. l. 42. b.* Vel fructus post venditionem producti; *l. 42. eod.* vel materia rei venditæ, qualia

§. 12. d. A. E. Carpz. Pr. T. 4. a. 4. n. 32. § 38. § alleg. ib. Wissenb. b. n. 19. Emtor tamen hōc casu probare debet rem jure esse evictam, & sic non est audiendus, si absq; sententiā, injustitiam causæ prætendens, rem petitori restituat. d. l. 11. §. 12. Afflict. Dec. 49. n. 3. Caballin. §. 3. n. 39. Gomez. res. 2. n. 39. p. 238. col. 1. vers. imò quod magis.

XI.

Est verò denunciandum auctori, l. 39. §. 1. § l. 56. §. 4. ibi quidem viventi servo, hīc v. certō modō procuratori; Etiam absenti, qui inveniri non potest, saltem ad locum domicilii. arg. l. 5. §. 2. qui vi aut clam. Bart. in l. 55. b. Franzk. b. n. 686. Quin & præsentī & scienti evictionem intentari; d. l. 55. §. 1. b. nisi ita comparuit in judicio, quia unā cum possessore propter rem evincendam ad judicium vocatus fuit. Caball. §. 3. n. 93. Burgund. d. tr. c. 54. n. 4. Et licet sciat litem esse motam. l. 7. l. 20. C. b. Franzk. n. 660. Tusch. concl. 353. n. 21. Item etsi juravit venditor se defensionī adfuturum: induit enim juramentum naturam contractus, cui accedit; l. f. C. de non num. pec. c. quemadmodum. x. de jurejur. facit c. brevi. 17. eod. & quod Vasallus Domino fidelitatem juret, & tamen nisi requisitus, servitia ipsi non præstet. c. 1. §. ad bec. 2. Feud. 28. § 2. F. 37. in f. Uimm. de Proc. Diss. 11. tb. 6. n. 20. add. Caball. §. 3. n. 55. seqq. Est sane laudandus & is, qui aliās de evictione non tenetur: cū in casibus, in quibus venditor non tenetur de evictione, litem tamen juribus & instrumentis suis munire tueri & instruere teneatur, Rebuff. in suis Comm. Tom. 3. tr. de dilat. a. 5. n. 49. fol. 527. In specie autem pupillo, non apparente tutore, denunciandum est;

est; *l. 56.* Si verò plures tutores adsint, uni eorum denunciare sufficit. *l. ult. C. de auctor. prest. j. l. 2. C. d. div. Tut.* Si sc. communiter, vel divisim quidem, sed in unâ provinciâ, administrent; Sed si per provincias administratio tutelæ sit divisa: tunc est illi, ad cujus administrationem negotium pertinet, denunciandum. *l. 2. C. d. per. tut. l. 4. d. auct. tut.* Molinæus *ad Consuet. Paris. t. 1. §. 20. gl. 11. n. 10.* Burg. *c. 62. n. 3. & 4.* Quin & hereditati jacenti fieri potest denunciatio. *arg. l. 56. §. ult. b. t. Caball. §. 3. n. 133. Polit. ad Marant. in spec. P. 2. t. de landat. n. 14. Ulmm. Proc. disp. 11. tb. 6. n. 18.* Et quidem si evictio promissa sit, procedit hoc quoad stipulatam simpliciter in casu evictionis, sed non quoad poenam promissam in casu moræ. Hereditas enim jacens non potest incurrere moram. *Castrenf. conf. 240. n. 3. L. 1. Tusch. concl. 353. n. 68. & 69.* Ceterum non est necesse fieri denunciationem, si evictio per hypothecam fiat; sed emtor agit etiam sine denunciatione ad interesse. *Marant. in suo spec. P. 6. de landat. n. 4. f. 236.*

XII.

Forma denunciationis est, quòd debeat fieri in scriptis: *Wesenb. ad l. 1. C. ubi in rem auct. n. 36.* id quod in illis judiciis, ubi causæ in scriptis tractari solent, aut si auctor alibi locorum degat, verum putat *Franzk. b. n. 699.* Cumque denunciare sit litem motam venditori vel alii, à quo res tradita est significare, ut is iudicio adsistat, & rem defendat; *l. 21. l. 23. C. b. l. 29. §. ult. eod.* idque veteres laudare auctorem dicebant: (Laudare quippe vetus verbum est, pro nominare, ut *Gellius L. 2. Noct. c. 6. & Fest. in verb. laudare docent;*) Ideò eum in finem ut notific-

tificatio sit bona, debet mitti libellus, cum nomine moventis litem, & super quibus bonis, & cum quibus confinibus. Alex. *conf.* 117. n. 7. & 8. Carpz. *Pr. T. 4. a. 3. n. 23.* Berlich. *concl.* 24. n. 82. P. 2. Quod & novissimè in Ordin. Elect. Sax. c. Von der Litis Denunciation. 14. vers. und Ihm von dem/was allenthalben von den Partheyen vorbracht. &c. probatum. In donatione autem intelligitur facta denunciatio intimatione. Ripa in *cap. cum M. Ferrariensis* n. 163. de *constit.* Debet etiam ea fieri tempestivè: & quidem à legatariò heredi fieri debet, priusquam iudicium suscipitur; l. 29. §. 3. de *Leg. 3.* ob peculia-rem in Legatò rationem: quippe quòd in Legatò heres conveniri possit ad dandam rem aliam; indeque causa evictionis ad ipsum magis, quàm ad legatarium, respiciat; quippe quòd ob legatum oporteat rem dare, s. dominium ejus transferre; ut si hoc non protinùs fiat, cum genus legatum esset, statim ad rem aliam præstandam, agi possit. Ex emtione verò sufficiat, rem habere, quod quamdiu licet, emtori nulla est actio. Hinc in legato magis agitur causa heredis, qui ad rem aliam præstandam confestim tenetur. In re emtâ causa propria emtoris, cui non competit, quamvis ei res evincatur, actio ad rem aliam, sed ad pretium aut id, quod interest: neque aliâ de causâ nunciatur venditori, nisi ut causam instructurus accedat. Bachov. *ad Tr. Diss.* 8. tb. 74. A. §. *illud non interest.* Franzk. *b. n.* 703. in *f.* aliter & variè d. l. 29. explicat Tabor. *ad C. A. b.* tb. 8. n. 1. Itaque non idem obtinet si evinci velit à quocunque alio agente ex causâ lucrativâ; ut vult Abbas *Conf.* 45. circ. *f. L. 2.* Nec enim in aliis causis lucrativis idem quod in Legato occurrit. Unde
non

non recipit illam distinctionem, inter causam lucrativam & onerosam, Ummius *Diff. XI. lb. 8. n. 29.* (quanquam ille aliam responsionem adferat minus convenientem:) In emtione autem venditione denunciatio fieri potest tempore quolibet, etiam post litem contestatam, modò adhuc integra sit defensio. *l. 29. §. f. b. Perez. n. 34. Carpz. Pr. T. 4. a. 3. n. 12.* Etiam in secundâ instantiâ Brunnem. *2. Dec. 24. Mey. 7. Dec. 400.* Si sc. & hîc intereâ venditori probationes suæ non perierint. Sichard. *in l. 1. C. ubi in rem ag. n. 7. Vultej. ibid. n. 62.*

XIII.

Consequens denunciationis est, quòd eâ factâ auctor reum debeat defendere. Sed & reus de lite legitimè sustinendâ sollicitus esse, & prospicere debet, ne contumax existat, vel quid omittat. Carpz. *d. l. a. 4. n. 3.* Nam cum auctor adsistit reo convento *l. 49. de jud.* non cogitur litem in se totam transferre. *l. 11. C. b.* Venditor enim ubi comparet pro defensione emtoris, non novat iudicium: idè ipse emtor debet citari ad videndum jurare testes, & sententia debet ferri in persona ipsius, contra quem principaliter actio dirigitur. Natta *Conf. 630.* Et hoc adeò verum est, ut, nec si velit, totum iudicium suscipere possit, invito actore. *l. 66. §. 2. b. vid. Franzk. n. 642. & seqq. Carpz. d. l. n. 1.* Si vero auctor solus causam defendendam suscepit, non prohibetur tamen emtor propter suum interesse iudicio adesse. *l. 29. in pr. d. inoff. test.* Debet autem auctor reo in foro rei conventi adsistere. *l. 49. de judic. Perez. n. 35. Honor. Jur. Can. l. 2. t. 1. n. 35.* Hinc auctor privilegio suo forum declinare non potest, *p. g. Clericus. Covarr. Pr. 9. 8. n. 3 Gail. L. 1. O. 6. 37. n. 7.*

ubi ita in Camera observari refert. Præcisè quoque defendere non cogitur, sed causativè, si sc. nonvult adversus se committi stipulationem ad interesse, propter rem non defensam. Paul. de Castro *ex l. 45. de Procur.* Hinc liberatur, si promittat, se re evictà id, quod interest, præstaturum esse. Franzk. *n. 631.* Si vero non offerat interesse, sed præcisè renuat defensionem, præter præstationem evictionis rei ipsius, tenetur insuper ad omne id, quod emptoris interest, rem legitimè defensam non fuisse; Caball. *de Evict. §. 3. n. 146.* Adeò, ut quoque teneatur ad id, quod per imprudentiam judicis commissum est. Bartol. *in l. 102. d. V. O. H.* Pistor *O. 228. n. 16. seq.* Tenetur tamen emptor ipse hujusmodi in casu iudicium suscipere. *l. 8. C. b. l. 1. C. de Per. & Com.* Hinc quæritur, an originalia instrumenta venditor propter defensionem emptori teneatur tradere? Negatur. Sed si illa emptor exigat, præcisè onere evictionis liberatur. Papon. *L. 11. arrest. t. 4. conf. l. 48. l. 82. d. A. E. l. 4. §. 3. vers. nam & famil. berc. l. 24. C. de fideic.* Mudæum *in d. l. 48. n. 8.* Potest vero emptor etiam appellare: solus etiam propter suum interesse: *l. 4. §. 3. de appellat.* sicut & auctori appellandi potestas concedenda est. *d. l. §. 3. Burg. d. Ev. c. 67.*

XIV.

Effectus
ortus.

Respectu evincentis effectus ortus est, quòd is sententià in iudicio latà rem recuperet, & quidem executione. Nam ante illam res non potest dici evicta, nec actiones de evictione institui possunt. *l. 16. §. 1. l. 21. l. 34. §. 1. l. 5. b. Mev. Conf. 41. n. 146. Brunnem. Conf. 87. n. 53.* Adeò ut antequam res evicta, & recuperatio facta sit, ne quidem qui sciens rem alienam vendidit, teneatur. *l. 3. C. b.*

Franzk.

Franzk. n. 611. H. Pist. O. 212. n. 14. Ratione verò ejus, à quo res evincitur, consistit in actione tùm generali ex emtò, tùm speciali ex stipulatu. Ibi quidem, quia Evictionis præstatio, tanquam proprietas quædam, naturaliter emtioni venditioni inesse censetur, & ob id venditor non solum ad eam ex naturâ contractus tenetur, licet non promissa sit; sed & volente emtore, sive statim ab initio, cum res traditur, sive etiam postea ex multo tempore, de eâ expressè repromittere debet. *l. 6. l. 37. l. 60. b. l. 6. C. b. l. 31. §. 20. d. edil. ed. l. 13. §. 3. ibid.* Hinc ea semper, etsi nihil de eâ dictum vel promissum sit, ex naturâ negotii competit, & propterea, quoties jura dicunt, agi evictionis nomine, si aliud non exprimitur, nec ex materiâ subjectivâ colligitur: illud intelligendum est de actione ex emto, non ex stipulatu. Molin. *tr. de eo, quod inter. n. 69.* Ita tamen, ut non nisi utilis sæpè detur. Cum enim actio ex emtò b. fidei sit, & in omnem speciem æquitatis flexibilis, actio vero ex stipulatu stricti juris; *l. 70. l. 64. b.* eatenus & actio ex emto citius & prius competit, quàm actiones ex stipulatu, quia interdum & ante rem evictam datur, si venditor in dolo sit. *l. 4. in pr. l. 30. §. ult. d. a. e.* Franzk. n. 849. Daturquè & frequentius, & multis etiam casibus, ubi ex stipulatione interpositâ agi non potest, ut, cum vel emtor ipse quodammodo sibi rem evincit sine judiciò, rei dominiò aliunde acquisitò; *l. 57. l. 9. b. t.* Madaus *ad t. d. A. E. rubr. quan. com. stip. n. 2.* Vel non pars aliqua vera integralis, aut quæ partis effectum & naturam tenet, sed mera adcessio evincitur: *l. 11. §. 17. d. A. E.* vel partus ancillæ; *l. 8. l. 42. b.* Vel fructus post venditionem producti; *l. 42. eod.* vel materia rei venditæ, qualia

sunt venditæ domus tigna, navis tabulæ; *l. 23. §. 1. de usue.*
 vel vera quidem pars, sed non homogenea. *l. 56. §. 2. b.*
Mud. d. l. Molin tr. de eo quod &c. n. 68. Est & actio ex
 emto generalis, & cum aliis ex stipulatione concurrit, li-
 berumque emtori est, quamnam velit eligere: *l. 215. C. b.*
 Nec enim cautiones duplæ actioni ex emto per
 Edictum Ædilium superinductæ novant illam; ut malè
 voluit Anton. Fab. 3. *Conj. 1. conf. Mud. ad l. 71. Pro Soc. &*
ad l. 28. d. A. E. Nec unius electione altera actio tollitur;
 & venditor, si tantundem ex actione non acceperit, redire
 potest ad actionem ex emto, ut eâ id, quod restat, conse-
 quatur. *l. 41. cum l. seq. Pro Soc. l. 28. d. A. E. Burg. de*
Evict. c. 86. n. 5. Denique actione ex emtō consequitur
 ordinariè simplum seu pretium; secundariò, & ubi con-
 currit, id, quod interest. *l. 60. b. t. quæ distinctio & in*
l. 70. l. 74. §. 1. b. t. l. 11. §. f. l. 43. sub f. est.

XV.

Causa efficiens remedii præstandæ evictionis in ge-
 nere est causa omnis ad hoc ipsum habilis; & talis, quæ
 post contractum non accadat ipsi emtori. *l. 1. C. d. per. &*
comm. rei vend. Quando igitur ex ipsō contractu, post
 eum initum, non ex causâ eum antecedente, competere
 incipit, de evictione agi non potest. *l. 3. l. 11. b.* In spe-
 cie verò præstanda est evictio in causis onerosis, *l. 52. b.*
l. 8. C. d. sentent. & inter l. 29. C. b. & quarumlibet
 rerum, quæ per negotia translata in alterum ita, ut eas-
 dem habere liceret; *l. 10. l. 46. §. 2. b. Surd. Dec. 296. n. 13.*
H. Pist. O. 227. n. 33. Gomez. L. 2. n. 2. r. 13. Sichard. in
rubr. C. b. n. 12. & seqq. Indeque in alienationibus, etsi nul-
 læ sunt, quandoque præstanda est. Per Illustr. Dn. de Lyncker

An. ad J. Feud. C. XIII. a. XI. Inter omnes verò contractus venditionis iste eminet, diuque obtinuit, ut quoties in hac materiâ evictionis exemplò inculentò opus esset, id indè potissimum repeteretur. Et sanè non sine gravi ratione judicatum est, eum in regulam velut ceteris negotiis poni, cujus imitandi studium sit inter argumenta felicitatis publicæ, *vid. l. 11. §. 2. d. A. E. l. 1. & passim b. t. add. Stephan. Gratian. 2. disc. for. 205. 234. Hunn. Encyclop. L. 3. t. 16. c. 4. Carpz. P. 2. C. 34. def. 21. seq. Franzk. b. n. 198. & quidem, habet ea in emtione venditione locum, licet venditor rem, quæ evicta est, non tradidisset, quia jam penes emtorem fuerat. l. 7. §. pen. de in rem vers. Hinc & in specie in solidum competit actio domino contra venditorem servi sui; fas est enim domino per servum acquiri perinde, ac si ipse emissset, & duplum stipulatus esset. Illi verò qui emit à servo adversus dominum utiliter tantum, & de peculio: Quum non potuerit ignorare emtor, ideò id servis concessum esse, ne in potestate ipsorum sit, dominos ultra ejus modum obligare & in infinitum. l. 39. §. 1. b. vid. Wächtl. ad l. c. Recepta quoque est in titulis emtioni adfinibus; Et proximus quidem est Emphyteusis. arg. §. 3. J. d. Loc. cond. Burg. c. 3. Paris de Puteo de feud. redintegr. c. 238. n. 1. Etiam, ubi ab initio nihil ab emphyteutâ pretii nomine domino solutum est: quia ideò non censenda est donatio, nisi fortè ob causam, propter annuam solutionem canonis. Surd. d. l. n. 18. Hunc sequitur Permutatio, & alii contractus innominati, quibus res in alium transfertur. l. 1. C. de R. P. l. 29. C. b. Caball. de Evict. §. 4. n. 43. Surd. Dec. 290. n. 12. & seq. Post hos, datio in solutum. l. 4. C. b.*

l. 8. C. de sent. & interl. l. 98. in pr. de sol. Mev. Conf. 32. n. 79. Si sc. pro pecuniâ res detur æstimata: cum tunc sit formalis emtio; *l. f. ex quib. caus. in poss. l. 4. in f. C. b. l. 44. de solut. l. 24. de Pign. A.* & quicquid de emtione venditione dicitur, habet quoque locum in datione in solutum: *Molin. ad Conf. Paris. §. 20. gl. 5. n. 47. §. a. datur in sol.* nec distinguitur inter voluntariam & necessariam. *Fabian. de Ana Conf. 90. n. 7.* Quâ de causâ, re hypothecatâ in solutum datâ, evictâ, agitur utili ex emto actione, non pignoratitiâ contrariâ; *l. 42. d. Pign. A. & l. 4. C. b. Brunnem. Conf. 71. n. 8.* nisi recipiens in solutum sibi reservaverit antiqua jura, vel dolus creditoris intervenierit: *Bartol. sing. 39.* tunc enim habet prioritatem illorum jurium. *Vinc. de Franch. Dec. 50. vid. Gaspar. Milleloq. 653.* Huic accedit Divisio rerum communium; Cujus evictio regulatur eô, quô procedens ex aliô contractû. *Joan. Pap. L. 11. t. 4. arr. 3.* Et quidem hereditatis emtioni divisio quoque ejus similis est; & hinc suâ naturâ habet adjunctam evictionis præstationem. *l. 14. C. b. t.* Ut hinc sententia *Carpzovii P. 3. C. 14. def. 19. n. 7.* ubi negat coheredes sibi invicem propter commune periculum ad evictionem teneri, juxta distinctionem communiter receptam admittenda sit. Quòd si enim divisione ab ipsis coheredibus factâ, evictio secuta sit factô ipsiusmet coheredis, à quo res fuit evicta, ut in casu *l. 20. b.* aut illius auctoris, puta defuncti testatoris, heredes fideicommissio sub conditione, ut alterô sine filiis decedente, partem suam alteri restituat, gravantis; indistinctè sinè respectu ignorantiae vel scientiae nulla datur pro evictione actio heredibus illius, qui sine liberis decessit: quia per simplicem

cem divisionem conditionalia fideicommissa non censentur remissa. *l. 72. § 18. d. Leg. 2. Peregr. de Fideic. a. 52. n. 36.* Imò, neque pretium restituendum est; Bartol. *in l. 122. §. 6. d. V. O. Alciat. ib. n. 36. ad f. §. censuit. Menoch. præsunt. 118. n. 13.* nec, si simpliciter coheredes promiserint. Menoch. *d. l. n. 12. seq. Peregr. d. l. a. 52. n. 69.* Per hujusmodi enim simplicem promissionem saltem ejus expressio fit, quod tacitè inerat, qualis nihil præterea operatur. *l. 3. C. de fideic. l. 3. de R. C. l. 3. d. Leg. 1.* Si verò extrinsecus, seu jure tertii evictio contingit, & dividentes rei qualitatem ignoraverint, ejus præstatio debetur; *l. 7. C. comm. utr. jud. l. 49. fam. berc.* quum verò sciverint, agere non possunt: *l. 7. C. comm. utr. jud. j. l. 27. C. b. t.* & dehinc, ne quidem ad pretium restituendum actio competit. Menoch. *Præs. 118. n. 22. Peregr. d. a. 52. n. 58.* Quod tantum conceditur, si bona conditionalia & allodialia inter heredes pro ratis portionibus divisa sunt; mutuum enim tunc periculum excludit evictionis præstationem. Alciat. *in l. 122. §. 1. n. 36. d. V. O. Franzk. n. 402.* Idem est, si divisio per judicem seu arbitrum familiæ erciscundæ fiat. Licet enim videatur contra coheredem invitum fieri: *arg. l. 83. §. 1. d. V. O.* quia tamen, cum sciret condiciones rerum, illas simpliciter & sine protestatione indemnitatis accepit, consensisse videtur. *l. 9. qui satisd. cog. j. l. 3. C. quand. & quom. jud. Salic. in l. 14. C. fam. berc. Peregr. d. a. 52. n. 99.* Obtinet porro evictionis præstatio in Locatione Conductione. *l. 9. l. 35. loc. cond.* Quod non tantum procedit, si locator scivit rem locatam esse alienam, ut voluit Cujac. *tr. 8. ad Afr. verum etiam, ubi ignoravit. l. 15. §. pen. Loc. C. conf. Schif. ferdeck.*

ferdeck L. 2. D. For. & Ant. Fab. tr. 19. q. 1. seq. De-
hinc in datione in dotem quoque obtinet evictionis præ-
statio. Ubi tamen distinguitur, an initio pollicitatio seu
promissio interposita sit, an non. l. 1. C. de Jur. Dot. Prio-
ri casu, marito de evictione actio datur, & quidem vel
condictio ex lege, vel ex stipulatu, si promissio seu sti-
pulatio interposita fuerit; & si maritus, cum rem accipe-
ret, alienam esse sciret, l. 13. C. d. Jur. Dot. Pacius in Ana-
lys. C. d. t. de jur. dot. n. 13. Posteriori, interest, num res
æstimatò an inæstimatò data sit; Illic, quia in effectu em-
tio venditio contrahitur, arg. l. 16. de J. D. ex emto actio
competit. l. 1. C. de J. D. Hic, vicissim distinguitur, an res
b. f. an dolò malò tradita sit; ibi marito de evictione
nulla actio datur. d. l. 1. ibi: si quidem b. f. hic, actio de
dolò contrà extraneum, vel in factum contra socerum aut
mulierem, competit. d. l. 1. in f. add. Giphani. in d. l. 1.
Burgund. tr. de Evict. c. 19. Perez. b. n. 7. Quæritur au-
tem, an ipsa mulier quæ fundum in dotem dedit, quem
emerat, aut etiam pater filiam dotans, & fundum dans, eò
evictò adversus venditorem agere possint? De quò tra-
ctant Pompon. in l. 22. §. 1. ubi potest mulier statim age-
re, h. e. non expectatà actione mariti adversus se. Wachtl.
ad l. c. & Paul. in l. 71. b. t. ubi uterque adfirmat. Ni-
hil autem interest, si vè pater filiam in potestate habeat,
sive emancpaverit, si vè mortuà si vè vivente adhuc filià
id fiat, quin pater pro dote evictà de evictione
agere possit; ipsi enim semper interest filiam habere do-
tatam, & propter spem revertendæ dotis. arg. l. 62. §. 2. b.
l. 3. C. de donat. add. l. 5. §. pen. d. J. D. conf. Brunnem.
ad l. 71. b. Quod si muliere mortuà res evincatur, quæ ex
pacto

pacto dotali debebat lucro mariti cedere, similiter, here-
 des mulieris contra venditorem de evictione agunt, quia
 possunt à maritò conveniri. *l. 23. b. Pacius d. Evict. c. 12. n. 257.*
membr. 3. add. Gutzm. q. 26. n. 60. seqq. Jure vero Thal-
 mudicò in arbitrio mariti erat, evictionem dotis alio-
 rumque bonorum uxoris in pacto dotali recipere in se, vel
 non recipere, & sic periculum omne pertinebat aut ad ipsum
 aut ad uxorem. vid. Selden. *Ux. Ebr. L. 3. c. 9. p. 259.* For-
 mulam ejusdem exhibet Id. *L. 2. c. 10. p. 121.* Quid verò, si
 res detur in solutum pro dote? idem est, quod in alià da-
 tione in solutum, juris. Petr. de Ravenn. *sing. 633.* Perti-
 net huc transactio ratione rei, in pensationem ejus, quam
 retinet, data, *l. 33. C. de transact.* Donell. *in d. l. 33.* Ant.
 Faber. *in C. S. 8. T. 31. d. 32.* Carpz. *Pr. t. 4. a. 3. n. 13.* & ra-
 tione rei controversæ translata. Dd. *ad l. 33. C. de trans-*
act. H. Pist. *O. 227. n. 30. seq.* Interdum enim in casu, ubi
 res penes possidentem dimissa fuit, de evictione agitur, quo-
 ties non simpliciter à lite recessum, sed de re ipsa actum
 fuisse apparet, ut post Bald. *in l. 8. C. comm. utr. jud.* docet
 Jason. *in l. 30. C. de transact. n. 9.* aut ubi causa præcesserit,
 quæ dominium transferre solet; Alciat. *in l. 33. C. de transact.*
n. f. inf. aut si pro re dimissa æstimatio litis accepta sit, quæ
 venditioni similis est. *l. 36. de don. int. vir. & ux.* Alciat. *d.*
l. Multò itaque magis hoc obtinebit, quando insuper res
 controversa data vel cessa fuit. Pist. *d. O. 227. n. 45.* Si vero
 in transactione penes alterum aliquid dimissum sit, non
 præstatur evictio. *d. l. 33. C. de transact.* & ib. Dd. *add. de*
Ana Conf. 51. n. 29. Pruckm. *Conf. 48. n. 177.* non enim
 hic de novo aliquid transfertur, sed saltem à lite discedere
 intenditur. *l. 30. C. de transact.*

Non immeritò & huc refertur donatio sub modò, seu ob causam, sc. futuram, ubi præstanda quoque est evictio; *arg. l. 1. C. d. donat. sub mod.* incidit enim in contractum innominatum, paritque adeò in donatariò obligationem implendi conditionem: Gutzm. *d. Evict.* q. 25. nec non remuneratoria, *arg. l. 34. §. 1. l. 27. de donat.* cum reverà impropria sit. Jason. *in l. 5. de Just. & Jur.* Tiraqu. *in l. 8. C. de Revoc. Don. n. 11. & seqq.* Rauchb. q. 11. n. 15. P. 2. Item donatio ob causam anteriorem vel præteritam; quæ est remuneratio accepti beneficii: quoties ad antidorum præstandum officium judicis rectè imploratur; velut quando beneficium cum eximiò labore & periculò vel impensis ac damnò aut molestià conjunctum fuit; quæ omnia ex donatione faciunt permutationem subtilem, & ex dono mercedem. *l. 27. l. 34. de don. l. 10. l. 12. pr. mandat.* Wächtl. *d. tr. in proleg.* §. 27. In donatione v. non aliter deberur evictionis præstatio, quàm, si cum re donatâ, quam donator emerat, donatario facta fuerit cessio actionum & jurium, quæ donans in re donatâ habuit; & sic is quasi à donante in rem suam procurator constitutus fuit; tum n. virtute hujusmodi cessionis jus denunciandi habet primo auctori. Bart. *in l. 22. §. 1. b. n. 2. & 3.* Franzk. *b. n. 445. seqq.* Aut si res emta, quæ alterius est, à verò dominò emtori donata sit, illi adversus venditorem ex emtò actio competit: *l. 13. §. 16. d. A. E.* quò non saltim pretium recuperat, sed &, si porrò illi aliquid abest, id, quod interest. Azo *in summa C. d. A. E. n. 15. vers. item tene-*

cur venditor &c. non minus, ac si à verò Dominò emississet & pretium solvisset. *l. 30. §. 1. in f. d. A. E. conf. Caball. §. 5. n. 82.* Item, si quis donavit rem alienam, quam dixit esse suam, ratione mandacii obligatur de evictione. *Jason. Conf. 73. L. 1.* Idemque obtinet, quando donans scit rem donatam alteri obligatam. *Gozard cons. 60. n. 18.* In Feudò quoque similiter, ut in aliis contractibus evictio præstatur, quia est contractus *ἀπὸ λευροῦ*. *Alvarot. in II. F. 8. n. 4. Matth. de Afflict. n. 3. Modest. Pist. Vol. 2. cons. 46. n. 35. Franzk. b. n. 517.* Et fortè non adeò differt hæcenus Jus Civile à Feudali. Quamquam enim Vasallo evictionem passo feudum aliud præstari dicatur ejusdem æstimationis, aut nummi in feudum dandi; *2. F. 8. §. 25.* Non tamen plane excluditur hæc præstatio ejus, quod interest. Si enim in jure feudali legitur dispositum, re evictà aliud feudum vel pretium feudi præstandum esse, eò ipsò nihil aliud, quam ejus, quod interest, præstatio describitur, quæ istò modò secundum naturam contractus feudalis optimè fieri potest. *vid. Modest. Pist. Vol. 2. Cons. 46. n. 35.* An v. pretiò istò aliud feudum comparandum, an nummi in feudum dandi significant feudum in nummis istis comparandum, an denique litis æstimationem vasallo præstandam, quaeritur? Ultimum placet *Bitschio*, ut Juri Civili conformius. *Comm. ad 2. F. 8. n. 8.* Prima sententia communis & quòd textui convenientior sit, perhibetur. *Mediam v. B. D. Struvius*, tam Domino, quàm vasallo præ reliquis utiliore, tuetur. *Synt. F. C. VI. a. 9. n. 4.* Et quidem simpliciter in feudis interesse pretiò num-

mariō redimitur; quippe quòd de fide mutuā, quæ sub commercium non cadit, negotium constitutum sit. Per Illustr. Dn. de Lyncker *An. ad Struv. c. l.* Et proin facile etiam evenire potest, ut non statim æquivalens prædium adsit, quod illis nummis, in locum feudi evicti, comparari, & à dominō eodem recognosci queat. D. Struv. c. IV. a. 2. n. 6. Pecuniæ quippe qualitas feudalis dari potest vigore Superioritatis territorialis, cui statuendi potestas est; ut hinc rectè adseratur, illud moribus recentioribus deberi *Anal. ad Str. c. IV. a. 2.* Ut v. Vasallus dominum ad evictionem præstandam obligatum, possit convenire, necesse est, ut (1.) vasallus de feudo interpellatus dominum vocaverit, h. e. litem ipsi denunciaverit; 2. *F. 28.* & licet Vasallum ignorante dominō actiones feudi suscipere posse, & ratum esse iudicium, videatur per 2. *Feud. 26. c. si vasallus* & 2. *F. 43.* tamen indè non sequitur, dominum, denunciatione ipsi non factā, Vasallo de evictione teneri: *Anal. ad Str. c. IV. a. IX. n. 5.* Et (2.) ut res sententiæ iudiciis, petitoris iure, sit evicta. 2. *F. 25. vers. si in eò iudiciō.* vid. Franzke. n. 600. seqq. Non v. aliter est obligatus dominus ad feudi evictionem præstandam, nisi Vasallus ignoraverit; si igitur Vasallus sciverit, rem esse alienam, vel alii obligatam, non tenetur ei dominus, nisi pacto speciali sibi prospexerit. 2. *F. 8. l. 27. C. b. t.* Hinc, si Vasallus sciens rem alienam opinione, quòd domino aperta vel aliò modò illius facta sit, in feudum acceperit, evictio non aliter debetur, nisi expressè promissa. *gl. in §. si quis. l. F. 27.* Isernia. *ibid. n. 2.* Mod. Pist. *conf. 6. n. 26. Vol. 1. § conf. 46.*

n. 34. vol. 2. Rosenthal de feud. c. 4. concl. 17. Nec etiam debet præstationem concedens feudum sub hâc clausulâ : *Salvis juribus alienis*. Richt. Vol. 2. C. 29. n. 30. Notandum v., quod dominus solùm de feudo novo constituto præstare evictionem teneatur; non v. de feudo ex pacto & providentiâ acquisitô. Richt. Vol. 2. conf. 29. n. 30. Hinc quæritur, quid obtineat, si res allodialis aliena in feudum ab aliquô, domino fuerit oblata? Distinguitur inter titulum rem transferentem: Si enim intercedente emtione venditione, vel simili conventionem, tradat, utique ad evictionem præstandam est obligatus; Sin v. titulus e. g. donationis interveniat, non est devinctus, ut evictionem præstet. Struv. c. VI. a. IX. n. 7. conf. Zas. de feud. P. 3. n. 8. Rosenthal. c. 3. concl. 24. n. 1. & c. 6. concl. 68. n. 17. Feudo simile est beneficium Ecclesiasticum, ob quod quoque ad instar feudi evictioni locus est, & Episcopus vel Prælatus ad æquivalens tenetur, si ab illis, tanquam sibi apertum, cum esset alteri debitum, collatum sit. C. inter cetera. de for. compet. & m. Gloss. X. de præb. hocque procedit, si ex merâ liberalitate, non si ignoranter, nisi ex necessitate officii aut mandati prælatus conferre tenebatur. arg. l. 18. de adim. legat. Abb. ad d. c. inter. n. 9.

XVII.

E contrariô, non præstatur evictio, si res tradita non fuerit; cessat enim qualibet evictio, quæ inde pervenire posset, ex re non traditâ, per Regulam: Cessante causâ cessat etiam effectus. Tiraqu. in tr. cessante causa. P. 1. cum seq. fol. 1. & seq. aut, ubi traditio pro nullâ habetur; l. 39.

§. 1. b. Et cum dans seu tradens tantum de evictione teneatur; ideò dimittens seu relaxans minimè ad eam præstandam obligatus est. Franc. Cremens. *Sing.* 131. Cautè verò est separanda res, quæ dimittitur, ab ipso facto dimissionis seu remissionis. Res dimissa transit cum eò jure, quo tenebatur. Sed, si quis tamen eam petat ex jure dimittentis, præstare utique debet dimittens factum suum. Ita & qui remisit actionem aliquam, præstare debet remissionem suam. v. g. si tertius quis eandem actionem ex jure cessò remittentis velit persequi. Ant. Fab. *C. l. 8. t. 31. Def. 7.* Carpz. *P. 2. t. 4. d. 3. n. 13. § 14. P. 1. C. 3. d. 36. § P. 2. C. 34. d. 28.* Neque enim tenetur alienationi rei consentiens; & hoc est, quod dicit lex: aliud esse vendere, aliud venditioni consentire. Cravet. *Cons. 33. n. 9.* Bartol. *sing. 58.* Si vero consentiens recipit pretium, tenetur. Cravet. *d. C. n. 19.* Nec tenetur, si fundus jure possessionis evincitur, venditor; Bart. *in l. 3. d. A. E. V.* Emptor enim, qui semel rem tradidit, non tenetur amplius emptorem defendere in possessione. *l. pen. § f. l. f. d. Vend. R. Civ. gloss. in l. 198. d. R. J.* Tapat. *P. 3. t. 423. c. 13.*

XVIII.

Ceterum, nec in his, quæ onerosa non sunt, obtinet evictionis præstatio. Hinc non datur ei, cui debitum liberaliter est remissum; quod in laudemio à dominò remissò, & post ab aliò exactò, probat hic Ant. Fab. *def. 7.* Hinc etiam non potest exigì in donatione simplici; *l. 18. §. ult. d. don.* nisi de evictione cautum fuerit. *l. 2. C. b. l. 62. d. ed. ed.* Et quamvis Carpz. cum Dd. 2. 34. 23. distinguat inter donationem incipientem à promissione, & statim cum tradi-

n. 34. vol. 2. Rosenthal de feud. c. 4. concl. 11. Nec etiam debet præstationem concedens feudum sub hac clausulâ : *Salvis juribus alienis*. Richt. Vol. 2. C. 29. n. 30. Notandum v., quod dominus solum de feudo novo constituto præstare evictionem teneatur; non v. de feudo ex pacto & providentiâ acquisitô. Richt. Vol. 2. conf. 29. n. 30. Hinc quæritur, quid obtineat, si res allodialis aliena in feudum ab aliquo, domino fuerit oblata? Distinguitur inter titulum rem transferentem: Si enim intercedente emtione venditione, vel simili conventionem, tradat, utique ad evictionem præstandam est obligatus; Sin v. titulus e. g. donationis interveniat, non est devinctus, ut evictionem præstet. Struv. c. VI. a. IX. n. 7. conf. Zas. de feud. P. 3. n. 8. Rosenthal. c. 3. concl. 24. n. 1. & c. 6. concl. 68. n. 17. Feudo simile est beneficium Ecclesiasticum, ob quod quoque ad instar feudi evictioni locus est, & Episcopus vel Prælatus ad æquivalens tenetur, si ab illis, tanquam sibi apertum, cum esset alteri debitum, collatum sit. C. inter cetera. de for. compet. § m. Gloss. X. de præb. hocque procedit, si ex merâ liberalitate, non si ignoranter, nisi ex necessitate officii aut mandati prælatus conferre tenebatur. arg. l. 18. de adim. legat. Abb. ad d. c. inter. n. 9.

XVII.

E contrariô, non præstatur evictio, si res tradita non fuerit; cessat enim quælibet evictio, quæ inde pervenire posset, ex re non traditâ, per Regulam: Cessante causâ cessat etiam effectus. Tiraqu. in tr. cessante causa. P. 1. cum seq. fol. 1. & seq. aut, ubi traditio pro nullâ habetur; l. 39.

§. 1. b. Et cum dans seu tradens tantum de evictione teneatur; ideò dimittens seu relaxans minimè ad eam præstandam obligatus est. Franc. Cremens. *Sing.* 131. Cautè verò est separanda res, quæ dimittitur, ab ipso facto dimissionis seu remissionis. Res dimissa transit cum eò jure, quo tenebatur. Sed, si quis tamen eam petat ex jure dimittentis, præstare utique debet dimittens factum suum. Ita & qui remisit actionem aliquam, præstare debet remissionem suam. v. g. si tertius quis eandem actionem ex jure cessò remittentis velit persequi. Ant. Fab. C. L. 8. t. 31. Def. 7. Carpz. P. 2. t. 4. d. 3. n. 13. & 14. P. 1. C. 3. d. 36. & P. 2. C. 34. d. 28. Neque enim tenetur alienationi rei consentiens; & hoc est, quod dicit lex: aliud esse vendere, aliud venditioni consentire. Cravet. *Conf.* 33. n. 9. Bartol. *sing.* 58. Si vero consentiens recipit pretium, tenetur. Cravet. d. C. n. 19. Nec tenetur, si fundus jure possessionis evincitur, venditor; Bart. in l. 3. d. A. E. V. Emptor enim, qui semel rem tradidit, non tenetur amplius emptorem defendere in possessione. l. pen. § f. l. f. d. Vend. R. Civ. gloss. in l. 198. d. R. J. Tepat. P. 3. t. 423. c. 13.

XVIII.

Ceterum, nec in his, quæ onerosa non sunt, obtinet evictionis præstatio. Hinc non datur ei, cui debitum liberaliter est remissum; quod in laudemio à dominò remissò, & post ab aliò exactò, probat hic Ant. Fab. *def.* 7. Hinc etiam non potest exigì in donatione simplici; l. 18. §. ult. d. don. nisi de evictione cautum fuerit. l. 2. C. b. l. 62. d. ed. ed. Et quamvis Carpz. cum Pd. 2. 34. 23. distinguat inter donationem incipientem à promissione, & statim cum tradi-

traditione conjunctam, ut præviâ factâ promissione, evictio debeatur; Gutzm. d. Ev. Q. 25. n. 29. seqq. Mangil. de Evict. Q. 68. n. 17. Imò, moribus etiam nudò pactò, quod stipulationis effectum habeat; Gutzm. q. 25. n. 47. Et distinctio hæc tam communis sit, ut nihil inter Dd. communius. vid. Fontanell. de Pact. Nupt. Claus. V. gl. 8. P. 24. n. 34. Rectius tamen indistinctè utròque casu denegarunt evictionem cum Franzk. b. n. 474. Analecta ad ff. pag. 251. tb. 17. Vanam enim futilemque eam esse omnino ab interpretibus commendatam dicit Eman. Svar. à Ribey in addit. ad Gometz. in c. 2. de E. & V. in Lit. O. Siquidem omnis donatio incipit à promissione, & licet nonnunquam ipsa traditio conjuncta sit promissioni, naturâ tamen hæc semper antecedit. Traditio enim est tantum actus Physicus, quò, sine antecedente promissione, nihil juris in donatarium transferri potest. vid. Burg. c. 16. §. 1. & c. Hocque adeò verum est, etiamsi Princeps donasset. Ant. Fab. g. C. t. 26. def. ult. Porro, denegatur præstatio, si conlusor vendat conlusori, & idem, si vendatur extraneo; quod intelligitur, quando fit in ludò prohibitò. Petr. de Ravenn. sing. 462. l. f. quor. rer. act. non. Nec datur evictio, rerum aleæ gratiâ venditarum, cum ne quidem pretium repeti possit l. 2. §. 1. quar. rr. act. non det. Analecta ad ff. p. 203. tb. 30. conf. Caccialup. rr. de ludo qu. 5. cas. ult. Caball. §. 5. n. 78. inf. Weseimb. ad tit. de alea. in f.

XIX.

Causa efficiens propinqua evictionis præstationis est denunciatio litis. Proxima est ipsa evictio in executionem deducta. Ut enim quis de evictione agere possit, requi-

requiritur, ut præcedat denunciatio litis, evictioque ipsa in executionem deducta sit, de quibus supra actum est. Mulieri hinc rem, quam emerat, marito (sed qui & verus dominus illius est;) in dotem danti, stipulatio non committitur; *l. 24. b.* Rediit nimirum ad dominum, non evicta est per iudicium, cum mulier eam ultrò offerat, quia ius mariti ignorabat. Actionem tamen ex emtò, quum ad eam æqualitas damni sufficiat, contra venditorem rei habere promissum est, ceu in jure evictionum sæpè videmus fieri. add. Cujac. *ad Afr. tr. 6. p. m. 273. § 274.* Quandoque tamen etiam debetur ante secutam evictionem, quando venditor promisit rem vacuum liberam, & expeditam: quia, si ante traditionem aliena vel communis esse reperitur, tunc rescinditur, & ad pretium agitur, Bero *conf. 158. L. 1. Ruin. Conf. 141. per tot. L. 2.* Agitur vero, non solum ob totam rem, sed etiam ob partem evictam. *l. 1. pr. l. 39. §. 2. l. 5. b. l. 10. l. 16. C. eod. Richt. P. 2. conf. 483. n. 3.* Distinguitur autem pars in homogeneam & heterogeneam. Ibi, v. g. parte fundi evictâ, vel ex stipulatu, vel ex emto actio institui potest. *l. 1. b.* Et quidem, si illa pars evicta est, pro indivisò, aut prò divisò; ibi, quia non determinatur per circumstantias individuificantes, sed relinquitur in massâ totius, quantitas pretii cum eo, quod interest, tanta est, quanta est pars fundi proportionem arithmeticâ. Hic vero, v. g. illa parte fundi, quæ est penes ripam & flumen, regressus est non pro quantitate partis, sed pro æstimatione loci, proportionem respectivâ; *l. 45. b.* add. *l. 1. b.* pretium vero computatur ad tempus contractus, *conf. Thom. Merckelbach. ap. Klock. Tom. 2. conf.*

50. n. 55. *seqq.* Sed parte heterogeneâ seu dissimilari, v. g. columnæ ædium, evictâ, non locum habet actio ex stipulatu, sed ex emtō agendum est. *l. 23. §. 1. de Usuc. l. 36. l. 56. §. 2. b.* Ideò, quia sub formâ domus aut navis, in stipulationem deducta fuit. *l. 30. pr. de Usuc.* Singulæ enim ejusmodi corporum partes, ut tales, partes domus aut navis propriè non faciunt, sed materiam tantum; Gutzm. *q. 45. n. 15.* nec possidentur amplius ut singulæ, sed ut domus & navis; *d. l. 23.* Idque, non ob nimiam quandam subtilitatem, sed ob incompatibiles ac pugnantes inter se effectus juris, qui indè aliàs nascituri essent. Ita, v. g. in negotiō usucapionis, superficies domus capienda esset rebus mobilibus statutâ; solum autem ampliori, & qualis rebus immobilibus statuta est, atque ita uni eidemque rei diversa tempora adsignanda forent, quod in Philosophiâ juris est absurdum, Wächtl. *ad l. 36. b. 1. conf. Franc. Amaya 3. O. 1. d. 2. & Alphons. à Carantz. tr. de partu legit. c. 2. Frantzk. n. 148. seqq.* Qui vero de parte fundi tenetur, non desinit teneri, si & residuum fundi evincatur; *l. 48. b.* ideoque, & de singulis vitiis seorsim agi potest. *l. 32. §. 1. b.* Quoties enim nova oritur inæqualitas, toties ea per novum remedium ad æqualitatem reducenda est. Wächtl. *ad l. 16. §. 2. b.* Hinc ex parte dotis constitutæ evictâ, evictio non cessat, quia quatenus constituta, & à marito repetenda, tantum sub nomine universitatis venit. Bachov. *ad Tr. Disp. 7. tb. 1. Lit. C. vol. 2.* Parte vero feudi evictâ dominum non teneri putat Matth. de Affl. *in c. 1. pr. n. 14. de invest. de re ali. fa.* & ante ipsum Baldus *in tit. de duobus fratr. de nov. benef. invest.* Sed

contrarium verius est *per cap. tuas x. de donat.* ubi expressè hoc habetur; Et falsum est, quod feudum sit nomen universale. *Frantzk. b. n. 175. seq.* Cum autem res communis tanquam propria, v. g. Servus, in quâ venditor cum sociò partes pro indivisò habet, venditur, parte evictâ, tota res censetur evicta; arg. *l. 7. §. 13. Comm. div.* Quippe si res alia, quæ quidem in se totum est, sed in quâ venditor cum aliis partes habet pro divisò, v. g. domus divisa inter plures, secundum contignationes; & unus totam, ut suam vendat: interest, an emtor domum divisam per regiones, non aliter, nisi totam emturus fuisset, nec ne. Si de illò ex circumstantiis verisimiliter constet, æquum est, ut venditor vel totam rem, vel unâ cum toto pretio omne interesse præstet. Si de hoc, sufficit, si evictæ partis nomine emtorem indemnem servet; ad exemplum ejus, qui servos Comædos vel mimos &c. vendidit. *l. 34. §. cum l. 35. j. l. 38. in pr. & §. ult. de ad. ed. conf. Pac. d. E. V. c. reb. emend. n. 176. m. 1.* Ceterum, si duos agros quinis à te emam, & eorum alter evincatur, rectè eò nomine ex emto acturus sum, quamvis alter decem dignus fuerit *l. 47. b.* Id enim, quod interest, non in eo solum, quod nobis abest, sed & quod habere potuimus, si res evicta non esset, qualis est hic æstimatio alterius agri, consistit. *Donell. de Ev. c. 7. in pr. & Frantzk. b. n. 882.* Sed animadvertendum est, an duo agri uno pretio venierint, an quilibet eorum distinctò, licèt pari. Ibi, pretium unius absorbetur pretio alterius, & quod in uno deest, sarcitur in altero, tanquam in parte venditionis. *l. 42. d. A. E.* Ast, ubi seorsim stant pretia, seor-

seorsim etiam stant venditiones, & nulla alteram impedit, vel supplet; numerus enim pretiorum numerat venditiones. *l. 34. pr. de edil. ed.* Quot autem sunt venditiones, tot sunt etiam stipulationes. vid. Wæchtl. *ad l. 47. b.* Non vero locus est actioni de evictione, si finibus suis à venditore demonstratis, ager venditus sit, & lis finalis moveatur: *l. 10. C. b.* judiciò enim finium regundorum neque fundus, neque locus aliquis evincitur, sed fines tantum vicinorum prædiorum reguntur in unius vel alterius agrum inflexi aut rejecti. *l. 5. § ibi. Alciat. C. fin. reus.* Sed si intra fines demonstratos portio aliqua fundi vel prædii evincatur, actio de evictione competit; *d. l. 10. C. b.* etsi simpliciter tantum demonstravit venditor, neque quicquam de illis dixerit. *l. 45. b.* Imò, etsi minorem fortè numerum jugerum aut agrorum tempore traditionis vel etiam ab initio, (ut rectè *d. l. 45.* ita intellexit Harmonepul. *in Promptuar. L. 3. t. 3. §. 86.* Muxæus *ad t. d. A. E. in l. 4. §. 1. d. A. E. n. 13.*) expresse- rit, & is dimensione factâ taliter repertus fuerit. Frantzk. *b. 318. seqq.* Venditur enim hîc non ad mensuram, sed ad corpus; & stat numerus iste demonstrativè, ac perinde est, ac si corpus ipsum universum demonstratum unicè esset, nullâ numeri mentione factâ. Mangil. *Q. 101. n. 4. § Q. 105. n. 6.* B. D. Struv. *Ex. 23. tb. 11.* Evictio vero pro bonitate, non vero quantitate jugerum evictorum præstabitur. Ita enim est, quoties pars certa evincitur. *l. 1. b.* Wæchtl. *ad l. 45. b.* Tandem, non potest conveniri, ut consuetas Collectas, fundo inhærentes præstet, licet earum in contractu nulla fuerit facta.

mentio: *arg. tit. C. sine cens. & reliq. fund. comp. non posse.*
Carpz. 2. C. 34. d. 2. add. Frantzk. de A. E. n. 149. tenetur tamen
 vero quorundam onerum ob reticentiam quanti minoris.
Id. n. 331. b. Multò minus tenetur de iis, quæ postea imposita
 sunt onera; *l. 11. b.* nec enim in potestate venditoris est, em-
 torem ab illis, quæ ab arbitrio Magistratus dependent, libe-
 rare. *Carpz. d. l. def. 19.* Et quàmvis dixerit venditor, fundum
 esse liberum ab omnibus oneribus, wie sie Mahmen ha-
 ben mögen / it. das Stück sey gut und frey; tamen
 non potest de ordinariis conveniri. *Anal. ff. p. 252. tb. 24.*
Carpz. 4. R. 79. Mev. 3. Dec. 180.

XX.

Causa procatarctica evictionis præstationis est, cur
 remedium illud ab Aedilibus introductum sit; ut sc. re-
 rum commercia absque fraude procedant. *arg. l. 1. de*
Usuc. Caball. d. Ev. in præf. n. 7. Carpz. L. 5. t. 6. r. 43.
 Non vero eatenus pro figmentis aut somnio Legis Civilis
 habenda est, ut Grot. *L. 2. d. J. B. P. c. 12. §. 15. n. 1.* pro
 commento Legis Civilis, quod neque ubique observetur,
 venditat. Idque in contemptum Juris Romani factum,
 accusat Wissenbach. *D. 1. de mut. tb. 4.* Sed excusavit
 hunc stylum Huberus. *Dig. J. L. 4. c. 8. p. 498.* Et Wachtl.
Recit. ad b. l. in prol. §. 39. Illum accipit de isto modo præ-
 standi, ut habere liceat & evictionem; cum & aliis legum
 conditoribus non placuit, aut venditori pro pretio, aut
 emtori pro re obligari sponso. Grot. *flor. spars. p. 268.*
 Est enim & æquitas ejus rei in Legis Mosaicæ fundata; An-
 no enim Jubilei seu אֲפֵסוֹס venditor res suas recipiens
 evictionis nomine teneri desinebat. *Lev. 25. Gothofr. ad*
l. 6.

l. 6. b. Lit. 11. add. Wissenb. D. 41. 1b. ult. Selden. de success. in bon. def. ad EL. Eb. c. 24. p. 81. Sed, quia redemptio illa prædii ex præscripto Legis Publicæ facta, sicut nihil habet contentiosi: ita cum evictione nostra non convenit.

XXI.

Subjectum activum consistit in eò, quòd hæc actio detur omnibus iis, qui ab aliquò bonâ fide & ex legitimâ & onerosâ causâ aliquid acceperint, quod ipsis rursus ab aliis sine factò & culpâ, iudicis ope legitimè evictum & alii adjudicatum fuit. Hinc non datur filiis; cum versus eos viventibus parentibus evictio locum non habeat. Bald. *conf. 365. in f. L. 5.* Nec illi qui ex aliâ causâ factus est dominus. *l. 9. l. 41. §. 1. b. l. 13. §. 15. d. A. E. l. 19. d. O. & A. l. 84. §. 5. de Leg.* Pretium tamen huiusmodi recuperat actione ex emto; *l. 41. §. 1. b.* quæ est evictio interpretativa, vid. Odofr. *b. adc. l. 41.* nisi emtor, sciens rem venditam alienam aut alii obligatam esse, emit; ubi venditor ita liberatur, ut ne quidem pretium restituere cogatur, nisi fortè sibi emtor in specie de eo pactò prospexerit. *l. 27. C. b. l. 7. C. com. utri. jud.* Gail. 2. O. 137. n. 9. & O. 139. n. 15. Hinc, emtor sciens, se rem, quæ saltem in eventum certum aliena fuerat, emere, utique pretium frustra repetit. Carpz. *P. 2. C. 34. d. 25.* Frantzk. n. 267. H. Pist. *P. 2. q. 10. n. 22.* ubi meliorem esse ait conditionem possidentis, eo etiam casu, quo nihil conventum esset de restitutione pretii. vid. *l. 17. C. b. l. 7. comm. utr. jud.* Nov. 7. c. 5. quin potius, ille donasse pretium intelligitur. *l. 7. C. de Agr. & cens. l. ult. C. de præd. Decur.* Guilielm. Forner. *L. 2. Select. c. 13. per. tot.* cum primis, quando potest fieri, ut emtor ni-

hilominus re emtâ aliquando frui posset. Neque verò illa solum res aliena est, quæ jam ante est alterius, verum etiam, quæ alterius futura est, maximè in eventum certò secuturum. *v. l. ult. §. 2. l. 21. d. hered. vel act. vend. l. 44. §. 5. in f. l. 7. l. 7. l. 12. in f. sol. matr. l. 19. §. 9. de damn. inf.* Ementem vero rem, quam suspicatur esse alienam, per protestationem, se b. f. illam rem emere, seque quum primum resciverit verum dominum ipsi eandem velle restituere, refuso sibi pretio, pretium à verò dominò repetere posse, quidam putant; sed rectius negatur; quomodo enim emtor jus veri domini suâ protestatione intervertere, illumque ad restitutionem pretii obligare potest? protestatio enim conservat jus protestantis, quod habet, non novum jus tribuit vid. Mangil. *Q. 191. n. 35.*

XXI.

Competit quoque hæc actio heredibus, non vero successorì singulari, contra primum auctorem, nisi cessâ sibi actione. *l. 59. b.* Venditor vero secundus primum auctorem convenit, vel statim, re secundo emtori evictâ, si jus aliquod in re retinuit; *l. 22. §. 1. b.* Quod extenditur ad feudum, ubi primo emtori, qui rem emtam in feudum concessit, actio meritò competit. Gometz. *resol. 2. n. 46. §. it. etiam.* Mudæus *ad t. d. A. E. n. 47.* Vel tum, quando condemnatus est venditor secundus, seu emtor primus, evictionem emtori suo præstare. *l. 21. §. 2. b. D. Struv. Ex. 27. tb. 25.* Emtori autem, qui rem minoris à primò emtore comparavit, si per restitutionem ab illo res evicta, & ille maximè prioris cum minore contractus initi, ignarus fuerit, utilis de evictione stipulatio adversus primum

mum emtorem conceditur; *l. 39. b.* Sed, si à primò em-
tore res evincitur, aliter se habet, tunc enim præter præ-
tium à minore nil recuperat, per *l. 24. §. 4. d. min. l. un. C.*
de reputat. quæ fiunt in jud. in int. r. Frantzk. n. 295.

XXII.

Subjectum passivum est, quòd detur hæc actio ad-
versus eum, à quo jus vel rem habemus. *l. 6. l. 10. h. e.*
contra auctorem, Germ. *Wehrmann. Land. R. L. 3. 4.*
7. in 3. Præprimis vero conveniuntur venditor & similes;
l. 1. b. eorumque heredes; *l. 9. l. 21. l. 24. C. b. l. 51. b.* Qui
omnes simul tenentur, ita scilicet ut omnibus denuncian-
dum sit, ac unus ex illis non audiat, si pro parte suâ he-
reditariâ defendere velit. *l. 62. §. 1. b. l. 4. §. f. l. 85. §. 5. l.*
139. inf. d. V. O. Si tamen unus defensionem in solidum
nomine communi susceperit, omnibus aut vincit, aut vin-
citur. *l. 62. §. 1. b.* Frantzk. n. 574. *seqq.* Quod vero de he-
rede dictum est, id maxime verum est in eo, qui sine inven-
tario hereditatem adiit: cum aliàs hujusmodi sub inventa-
rio non teneatur agnoscere; nisi quantum se extendunt vi-
res hereditariæ; *Surd. Cens. 7. n. 30. 31. L. 1. &* quoad ea, quæ
sunt & fuerunt hereditaria. *Id. cons. 305. n. 45. L. 3.* Sciendum
vero, quod heres minimè teneatur, ex quo testator errave-
rit. *Cuman. cons. 29. inf.* Regulariter vero agitur cum vendi-
tore; fit tamen, ut cum venditore etiam agatur, non quâ
tali, sed quâ venditoris heres est; *l. 7. b.* ut, si servus pupillo
substitutus, ab eoque venditus, post mortem pupilli evinca-
tur in libertatem: non enim repugnat evincere se, & sui
evictionem præstare, *d. l.* inciduntque hæc aliquando in
eandem personam, licet non in eundem modum consi-
deran-

derandi. Wächtl. ad l. 29. §. 1. b. Plenior autem potest esse exactio & obligatio heredum de evictione, quam erat defunctorum: Quæ tamen tunc non tam intenditur, quam extenditur ob emergentiam novi casus, novarumque qualitatuum, quæ eam circumstant. Exemplum vid. in l. 51. §. 3. b. Insuper & heres heredis tenetur, qui in hac materiâ sub nomine heredis venit. Fel. Conf. 32. Agitur etiam adversus auctorem secundum, i. e. fidejussores. l. 4. b. Hinc si venditor secundus succedat emptori secundo, aut hic illi, aut tertius utrique: tunc contra venditorem primum aut etiam illius fidejussores, l. 3. §. 5. C. d. fidej. evictio fundò rectè agitur; l. 41. §. 2. b. Repræsentatio enim in his casibus eadem est ubique, personæ repræsentantes tantum variant; Ibi una unam, hic una duas refert. Wächtl. ad l. 39. §. 3. b. Quæritur autem an Fiscus vendens quoque teneatur? Neg. l. 5. de. J. F. gloss. in l. 56. b. Caball. s. n. 88. Peregr. d. Jur. F. Lib. 6. t. 4. n. 37. pretium tamen debet restituere; l. 5. d. J. F. scilicet, ubi fiscus rem vendit ut suam; ast si ut creditoris, ne quidem de pretio obligatur, sed emptori contra debitorem regressus patet, l. 1. C. credit. ex. pig. 8. non prest. Quoad tamen primum casum hodie aliud sancitum est; nam qui rem à fisco accepit, statim securus est, nec potest ei res evinci; sed fiscus intra quadriennium ex Zenonis constitutione in l. 2. C. de quadr. præs. quam confirmavit Justinian. in l. 3. C. eod. t. conveniri potest. Hinc si Imperator donet alteri vel vendat, aut aliter alienet rem alienam, ut suam, non potest prætendens rem esse suam, vel in eâ habere inesse, contra detinentem, actionem movere, sed fiscum intra quadriennium duntaxat

taxat convenire potest. Abb. *Conf.* 3. n. 8. L. 2. Adversus Civitatem verò non aliter agi potest de evictione, quàm si probetur pretium versum esse in ipsius utilitatem. Bartol. in l. 1. C. d. vend. reb. Civ. L. 11. Idem obtinet in Ecclesiâ vel pio loco. Alex. *conf.* 4. n. 4. L. 3. & inf. Venditores plures quoque unius rei tenentur de evictione in solidum, si singuli vendiderunt in solidum; Venditionis enim causa est individua. l. 139. l. 2. d. V. O. Gail. L. 2. O. 14. n. 1. Carpz. P. 2. c. 34. d. 29. Richt. P. 1. *conf.* 38. n. 39. Si vero, postquam cum uno in solidum expertus fuerim, agam cum ceteris, exceptione sum repellendus. l. 51. inf. b. Richt. P. 2. *conf.* 37. n. 10. Secus est, si pro parte vendiderunt; tunc enim ille solus tenetur, in cuius parte evictio contigit. l. 39. §. 2. b. *conf.* Carpz. d. l. d. 9. Quid verò, si res emta sit per procuratorem? Non potest contra auctorem agere emtor sine cessione. per l. 49. §. 2. d. A. vel A. P. Tapat. P. 3. t. 423. c. 5. Tenentur etiam pupilli, etsi bona per tutorem vendita sint, & quidem in solidum, si tutor solvendo non sit; si verò sit, quatenus pretium in rationes seu utilitatem ejus versum fuit: l. 4. §. 1. b. j. l. 12. §. 1. d. adm. tut. non vero tutor aut curator: Bald. in l. 15. n. 3. si quis caution. Bocer. dec. 80. n. 3. Gutierrez de Tutel. P. 2. c. 13. n. 1. seqq. incumbit enim his ex officio bona administrare. l. 1. in pr. & §. 1. l. 10. l. 33. pr. d. A. T. Daturque in pupillos & minores utilis ex emtò actio, sive in rem pupilli contractum sit, sive dolo fecerit. l. 4. §. 1. b. l. 4. §. 23. d. A. E. l. 47. §. 1. d. Minor. Quod si verò solum propter conversum pretium in tutoris usum res imperfectè alienata, à pupillò fortè evicta sit, tutorem etiam ad

interesse, damna, & expensas teneri, & contra eum jurari posse in litem, putant; Cravett. *conf.* 286. Col. 2. Cavalc. *d. tut & cur.* S. 4. n. 51. Guttierrez. *d. c.* 13. n. 4. quod tamen valdè dubium videtur Dn. Frantzk. *b. n.* 230. Extenduntur dicta ad tutorem illegitimum, seu qui pro tutore vel curatore gessit, modò justis de causis & omnibus adhibitis solennitatibus distraxit: cùm certum sit, alienationem hujusmodi, si non ipsò jure, tamenope Prætoris subsistere. *arg. l. 1. §. 1. d. Curat.*

XXIII.

Si quis dolosè & sciens rem alienam vendidit, omninò evictio locum habet, etiam non secutà sententiâ. Et idem est, quando evictio est jurata, & venditor non implet promissa. Bero. *conf.* 158. n. 50. L. 1. Excipitur Judæus, qui de Jure Sax. venditor de Evictione non tenetur. L. 3. Land-Recht a. 7. & Weichbild a. f. in gloss. §. Zum ersten x. ubi additur ratio: Damit ein Mann verlohren Guth desto gewisser findet / und ihm desto eher wieder wird / daruin gönnet man dem Juden / daß er seine Verkäuffung niemand gewehren darff. Sinteimahl / ait Saxo in d. L. 1. Weichbild / alle Juden gemeiniglich bößlich handeln in Kauffen und Verkauffen; und wer denn eine Bosheit thut und thun mag an einem Kauff eines Guths das gestohlen ist / an dem vermeinet man auch / daß er gestohlen habe; denn ein Ubel folget aus dem andern. *arg. l. 36. §. 1. d. R. V. Nov. 8. in pref. §. cogitatio C. Jemel malus de R. J. in 6. Reinhard. P. 1. diff. jur. comm. & Sax. diff. 15. Coler. Dec. 26. n. 2. Zobel, P. 2. diff. 31. n. 11. Berlich.*

P. 1. Pr. Concl. 24. n. 71. Sed Sanctio hæc Jur. Saxon ab usu recessit; quia malitiis Judæorum indulgendum non nec illis præ Christianis prærogativa concedenda est. *Frantz. b. n. 326.* Quid, si de facto proprio venditor se obligavit, facto autem antecessoris res evicta fuit? Non quidem tenebitur de evictione, sed tamen ad pretium restituendum. *arg. l. 11. §. f. d. A. E. Id. n. 579. seqq. b. add. Tiraqu. de retract. convent. §. 1 gl. 6. n. 5. Tbes. Pedemont. Dec. 48. n. 4. & seqq.* Obligatus verò pro dato & facto suo, tenetur etiam pro authorum suorum; *Surd. cons. 36. n. 16. seq. l. 1.* Etiam si adsit dictio taxativa, *tantum.* *Id. d. l. n. 18.* Sed si venditor expressè pactus sit, ne de evictione teneatur: interest, num ignoret vel sciat, rem esse alienam; priori casu, non tenetur de evictione, pretium tamen debet restituere; *l. 11. §. f. et si non in genere, sed ratione certæ alicujus personæ ita cavit d. l. Posteriori etiam omnem utilitatem præstat; d. l. 11. §. f. ibi: nisi fortè sciens.* Quia tunc in dolo est, adversus quem strictior formula cautionis non tam cautio, quam captio est. *Mudæ. ad tit. d. A. E. sub rubr. de quo sit cav. n. 7.* Idem est, si venditoris culpâ res evicta fuerit. *arg. l. 3. C. de naut. fœn. fac. l. 54. §. 1. locat. conf. Cravett. Cons. 374. & H. Pist. O. 227. n. 46 seq.*

XXIV.

Ceterum ad rei certæ seu speciei legata, cujus dominum se credidit testator, evictionem præstandam non est obstrictus heres. *l. 40. b. l. 45. in f. l. 77. §. 8. d. Leg. 1.* Multò minus, si res, à testatore legata, ab herede à non dominò redempta, & legatario præstita, evicta sit, tenetur; ne duplici onere gravetur. *arg. l. 11. §. 18. d. Leg. 3.* Sed post factam denunciationem, cedendo actionem.

contra venditorem, liberatur: *l. 59. b.* quod nisi faciat ipse tenetur. Mangil. *q. 66. n. 12. seqq. q. 67. n. 31. q. 64. n. 7.* Idem est, si res, quam heres emerat, legata evicta sit. *l. c. 59. b.* Wächtl. *ad h. l.* Et quod de evictione rei alienæ legata dictum est, etiam obtinet Jure Can. Jason. *in l. 10. C. de Leg.* add. Covarr. *in c. filius n. 6. seq. de testam.* Mantica. *L. 3. de conj. ult. vol. c. 9. n. 7.* Similiter quoque non habet locum, si testator rem singularem alicui legaverit, idque adfectione peculiari. *l. 77. n. 8. d. Leg. 2.* Secus est, si animo dividendi. Per Ill. Dn. de Lyncker *Analect. ff. p. 251. tb. 16.* add. Brunnem. *4. Dec. 43.* Sed si res in genere legata sit, & heres speciem certam præstet, ratione ejus tenetur in simplicem ejus æstimationem, & ipsam rem legatam; non in duplum, aut id, quod interest. *l. 58. b. l. 45. §. 1. d. Leg. 1. l. 29. §. pen. d. Leg. 3.* Agitur enim hic simpliciter & directè ex testamento, non ex stipulatu, vel ex emtò. *d. l. 58.* Secus, si heres de evictione singulariter caverit, tunc enim novatio facta est. conf. Meier. *C. 7. A. b. ad l. 58. tb. 20.* Item, si testator scienter rem alienam legaverit, heres tenetur; *l. 10. C. d. Leg.* Quia necesse habet rem, quam non habuit testator, à domino redimere, & facere legatarii; *l. 84. §. 5. d. Leg. 1.* aut præstare æstimationem. *§. sed & si 5. §. d. Leg.* Quin & si res propria specialis onere pignoris aut hypothecæ adfecta, legata sit, competit etiam actio de evictione. *l. 57. d. leg. 1.* Bartol. *in l. 71. §. 1. d. Leg. 1.* Salic. *in l. 10. C. de Leg. n. 11.* Sed quæritur, quid juris, si res communis legata sit? Interest, an taliter sit cum herede: & tunc evictio debetur; quia totum legasse videtur, cum simpliciter

ter legaverit. *l. 79. §. 2. d. Leg. 2.* An cum extraneo: & hoc casu pro parte & interesse suo evictio debetur; cum pro illâ parte tantum legatum valeat. *l. 71. §. f. l. 5. §. f. d. Leg. 1. l. 36. d. Usufr. Leg. Frantzk. 488. seqq.* Quod de legatis dicitur, extendi potest ad mortis causâ donationem; cum quoad effectum legatis per omnia exæquata sit. *per l. ult. C. d. don. c. m. add. §. 1. J. de Don. conf. Boer. de Don. c. 5. n. 44. & Bachov. ad Tr. D. tb. 9. B.*

XXV.

Materia seu objectum, propter quas res Evictio præstanda sit, generaliter sunt res emtæ, vel pretiò vel aliò modò legitimo acquisitæ. vid. Petr. Morlar. *Empor. P. 1. t. 9. de Contr. E. n. 7.* Non verò præstat ob evictionem ex propriâ rei natura contingentem v. c. fideicommisso, præsertim si supposita sit conditionali. *l. f. §. ult. C. com. d. Leg. Menoch l. 3. de præf. 115. n. 14. 17. & 20.* Requiritur vero contrahentium scientia, & ut cogitare potuerint. *Feder de Sen. Cons. 77. Soc. cons. 199. l. 2. Ruin. Cons. 2. & 11. l. 1.* Inde concluditur, quod si in divisione alteri ex heredibus scienti (præsumitur vero scivisse, si canonem solverit: *Alex. cons. 4. col. pen. l. 2. Dec. cons. 267. n. 2. & cons. 287. col. f.*) emphyteusis vel feudum obvenit, eoque sine filiis decedente feudum vel ad dominum vel ad agnatum devolutum fuerit, heredes ejus de evictione agere nequeant cum altero coheredum. *H. Piff. P. 2. q. 10. n. 8.* Quod in tantum verum putant; ut præcedat, etsi de evictione in genere promissum sit. *l. 4. de Usur. l. 56. de Leg. 1.* Sufficiunt tamen verba universalialia: quomodocunque, vel qualitercunque &c. *per gloss. margin. in l.*

38. *de arbitr.* Frantzk. *n.* 304. *b.* cum quo concordat in
in Elect. Jus Saxonicum. *vid.* Torgauisch Ausschreiben/
sub tit. welcher gestalt die Agnaten / in §. wenn aber
nur ein 2. Competit verò hoc casu emtori contra ven-
ditorem regressus de preterito restituendò; *l. f. §. emtor, C.*
com. d. Leg. & fideic. non enim propter incertum eventum,
utrum res subjecta restitutioni heredis esse desitura sit, ita
in malâ fide est, ut si ab initio res aliena vendatur. *gloss.*
in d. l. f. C. comm. utr. Trentacinq. *L. 3. R. t. d. E. V. 13.*
n. 2. seqq. Covarr. 3. *var. res. 13. n. 7.* Menoch. *consil. 418.*
n. 16. Si verò contrahentes non sciverint rei qualitatem,
actioni de evictione omninò locus erit. *vid.* Frantzk. *n.*
307. *seqq.* Item, si venditor adserit, se non habere agnatum,
vel rem non esse restitutioni subjectam. *vid.* H. Pist. *P. 2.*
q. 10. n. 20. Sic & locus est evictioni, quando illa natura
alterata fuit partium conventionem. Hinc infert Ripa *L. 1.*
resp. c. 1. n. 63. evictioni locum fore, quando res feudal-
is data est pro libera; ut cum in concessione dictum est;
pro se & quibus dederit, vel simili modo; siquidem
data videtur alienandi facultas, & alterata est natura rei.
Ita, ubi in divisione appositæ sunt clausulæ, quibus fidei-
commissum alteratum fuit, & ut res libera concessum est fi-
deicommissum, potest de evictione agi. Cravett. *cons. 24.*
in f. Corn. cons. 150. col. ult. L. 3. & cons. 13. ad f. L. 4. conf. Me-
noch. *cons. 87. n. 88. seqq.* Sed quid, si ipse, cui res restituenda
est, emat, an sibi præjudicet? Interest, num is emat ab ex-
traneo, an ab herede? Priori casu sibi non præjudicat in
fideicommissum; & pretium recuperat. §. 6. *f. de Leg. Po-*
steriori Bart. l. 122. §. 6. de V. O. n. 26. idem esse ait. Sed
Dynus

Dynus, ab eo ibi relatus, distinguit, an res sub conditione, an purè relicta sit. Illic salvam esse emptori actionem, siue ignoranter siue scienter emit: *arg. l. 4. ad L. alc. l. 9. b.* quia nec expressa repudiatio hujusmodi fideicommissi valet. *l. 45. §. 1. d. Leg. 2.* Hic, interest, num emptor ignorans fuerit: & idem est, quod superiori casu; *l. 19. d. A. E. l. l. 84. §. 5. de Leg. 1.* an vero sciens: & sibi præjudicat. *arg. l. 9. Qu. m. pign. solv. Alex. cons. 100. vol. 7. Castrens. Jason. & alii Dd. in d. l. 122. §. 6. d. V. O. Trentacinq. L. 3. Res. tit. de emt. vend. res. 13. n. 8. seqq.* Qui verò talem rem præstitit, qualem vendidit, non modo de evictione non tenetur; *Carpz. l. 5. D. 45. n. 9. & R. 50. n. 4.* sed nec de quopiam præstando, adeoque etiam de pretio restituendo ne quidem obstringitur, qui in suum locum emptorem reposuit, & jus suum tantum ei dimisit. *Puteus P. 3. Dec. 273. Natta cons. 38. & Mangil. q. 90. n. 7. per text. in l. 10. de hered. vel. act. vend.* Hinc in venditione proventuum annuorum crescentium & decrescentium evictionis actio non habet locum: quia sunt incerti, incertitudo vero inter casus fortuitos refertur, propter quos non præstat evictio; *l. 11. b. t. præsertim,* cum potuerit emptor diligentius inquirere illorum conditionem. *Carpz. P. 2. Jurispr. C. 34. d. 41. per tot.* Secus vero est, si simul de certitudine promissum sit. *Carpz. d. l. H. Pist. P. 1. q. 23. n. 4.* Proinde etiam agi non potest, quando res evincitur ex jure retractus: *arg. l. 5. in f. de R. C. H. Pist. P. 2. q. 10. n. 8. Tiraqu. de retract. lign. §. 1. gl. 9. n. 34. seqq.* Debet enim retrahens emptori restituere pretium, illumque indemnem servare; *arg. l. 2. pr. ad*
Scr.

Slut. Treb. illique solutum laudemium restituere. *Tiraqu. d. l. §. 20. gl. 1. per tot.* Maynard. *Dec. 32. per tot. L. 4.* Venditore verò adserente, rem venditam non esse obnoxiam retractui, evictioni locus est. *Tiraq. d. l. t. 1. n. 99.* *H. Pist. d. l. n. 20.* Nec potest emtor rei minoris agere, contra convenditorem majorem, qui rem venderat unà cum minore; etiam cum clausulâ in solidum, & renunciationibus beneficiorum divisionis, ordinis & discussionis, quando fuit condemnatus ad restitutionem rei per restitutionem in integrum. *Papon. L. 16. t. 1. arr. 15.* Et, si ipse minor vel pupillus absque decretô magistratus prædium distraxit, neque venditio valet, *l. 1. C. de præd. min.* neque etiam de evictione tenentur; *l. 9. C. eod.* fidejussores tamen pro eo acceptos efficaciter obligari & conveniri volunt *per l. 35. d. arb. l. ult. d. jurej.* *Vultej. in discept. Schol. c. 16. p. 151.* *Pac. Cent. 4. in artio Phavân q. 10.* *Franzk. n. 240.* At si curator distraxit, pignusque & fidejussores dederit, venditio quidem rescinditur, sed accessiones non liberantur. *l. 9. C. de P. M. Ant.* *Quetta conf. 54. n. 4. seq.* *Hieron. à Laurent. Dec. Rota Avenion. 103. n. 6.* *Simoncell. in tr. de Decret. L. 2. t. 5. insp. 3. n. 28.* *Hering. de fidej. c. 10. n. 160.* Ita & si dominus, qui rei publicæ causa abfuit, fundum ab eo, qui illum à non domino emtum usu ceperat, petat, restitutione à Præto-
re impetratâ, *l. 1. l. 4. ex quib. caus. maj.* utilis possessori pro evictione adversus venditorem actio competit. *l. 66. §. 1. b.* Sicut enim æquitas illi succurrit: *l. 16. l. 36. ex quib. c. maj.* ita huic justitia. *l. 39. pr. b.* Mulieres quoque vendentes fundum dotalem neque ipsæ, neque fidejussores

jussores vel pignora data, tenentur; sin vero maritus distrahat consentiente muliere, vel etiam eâ invitâ; non tenet quidem alienatio, verum accessiones datæ tenebuntur; cum maritus sibi acceptum ferre debeat, quod contra legem fecit, quodque ultrò in istam necessitatem se conjecit. Joh. Campeg. *de dote. p. 4. q. 21.* Joh. de Lignano *in c. cum contingat X. de jurejur.* Coepola *Cant. 128.* Anton. de Gamma *Dec. Lusitan. 79. n. 2.* Potest verò, hisce casibus positis, si evictio ex naturâ rei evenit, emtor pretium recuperare. *l. f. §. f. C. comm. de Leg. vid. H. Pist. P. 2. q. 10. n. 27. seq. Franzk. h. n. 102. seqq. § 308.*

XXVI.

Porro quoque non tenetur de evictione quilibet ex officio vendens. Caball. *§. 5. n. 61. conf. Berl. P. 1. concl. 24. n. 73. seqq.* Boer. *Dec. 80. n. 5. inf.* Dolus autem semper præstatur, si ea, quæ pingvius venire poterant, vilius projecit. *vid. l. 74. §. 1. b. l. 24. d. Pign. A. l. 4. l. 13. C. b. add. Joh. Philipp. de Subhast. c. 4. comm. 17. n. 6. seq. Gutzm. q. 53.* Sic procuratore nomine domini contrahente, in eum non datur. *l. 6. §. 1. de Neg. G. Jacob. de Aren. Cynus in l. 7. C. quod cum eo. Boer. Dec. 273. n. 5. Socin. conf. 154. per tot. Vol. 2.* Quid verò, si procurator simpliciter de evictione promisit? tenetur dominus, etiamsi duplam emtor stipulatus sit; modò consuetudo Provinciæ ita sit, ut de duplâ stipuletur. *Bart. in l. 5. de Fur. Fisc. n. 2.* Item, in institore nomine patroni negotiationem exercente, *l. f. de inst. act.* aut famulo ad mercatorem, aut sartorem, aut alium aliquem opificem, rerum comparandarum gratiâ, missò, aut constituto. *Bald. in l. 15. in f.*

Si quis caution. Schultes. Pr. q. 62. n. 9. & seq. P. 2. Sic quoque in apparitores vel executores, rem judicatam exequentes, nulla de evictione actio datur; cum ex necessitate officii vendunt; *l. 80. b. l. 49. fam. berc.* Sed habent emtores utilem in debitorem actionem ad pretium cum usuris præstandum, habitâ ratione fructuum, quos ex re emtâ perceperunt; quâ in re iudicis moderamen audiendum. *Mangil. q. 45. add. l. 38. l. 50. b.* Creditor quoque, qui pignus legitimum distraxit, si aliquis id evincat, non tenetur; *l. 11. §. 16. de A. E. l. 10. d. distr. pign.* adeò, ut neque pretium restituere cogatur, licet de evictione promiserit. *l. 11. §. 16. d. A. E.* Vendit autem creditor, vel ipsum jus pignoris, quod in dubio, etiamsi dicat se pignus vendere, fieri putat *Molin. tr. de Usur. n. 348.* Et tunc, si præstat, quale habet, protinus liberatur; *Caball. §. 5. n. 37. Trentac. L. 3. R. t. de E. V. res. 12.* Aut verò ipsam rem pigneratam; & tunc vendit aut jure communi, tanquam suam: & tenetur, nisi in contrarium pactus sit; aut vendit jure venditoris: & non tenetur, nisi expressè se ad evictionem adstrinxit, vel dolo rem vitiosam esse sciens vendidit. *l. 30. de Pig. l. 4. d. bered. vel act. vend. l. 12. §. denique de A. E. l. 1. & 2. C. creditor ex. pign. l. 11. §. 16. d. A. E.* Joh. Carol. Antonell. *L. 2. c. 47. n. 38. seqq.* Actionem verò pignoratitiam contrariam, quam habiturus erat, *l. 32. l. 36. d. pign. act.* emtori, si eam eligat, ex naturâ contractus præcedentis, seu ex emto, præstare ac cedere debet. *l. 13. de distr. pign.*

Ad objectum negativum porro pertinent res particulares in hereditate venditâ evictæ: cùm id agatur inter ementem & vendentem, ut neque amplius neque minus juris in rebus habeat, quàm apud heredem futurum esset; *l. 2. pr. b. l. 1. C. de Evict.* & hereditas non ipsas res denotat, sed jus universale. *l. 108. inf. de V. S.* Si autem nulla hereditas ad venditorem pertinuit, tunc aut plane nulla est hereditas: & quia venditio non valet, pretium & interesse restituet venditor. *l. 8. b.* Sin autem aliqua quidem est hereditas: debet venditor præstare ejus æstimationem; nisi id sit actum: Si quid juris esset venditori, venire, nec postea quicquam præstari; tunc enim non obstante quòd nulla hereditas ad vendentem pertinuerit, tamen nihil præstabit; *l. 10. 11. 13. b.* nisi sciens ad se non pertinere ita vendidit: nam tunc ex dolo tenebitur. *l. 12. b.* Sed si rerum singularium evictionem præstare promiserit, tunc utique servanda fides est. Cui simile est, si venditor de substantiâ hereditatis adfirmavit seu dixit: has & illas res in specie esse hereditarias: Si enim postea hæ res evincantur, venditor præstabit evictionem, pluris enim vendidit. *l. 1. d. hered. l. act. vend. l. 45. de contr. emt.* Perez. in *Pralect.* C. n. 7. de *Evict.* Brunnem. in *C. ad l. 1. b.* Idem est, si ex peculio quid evincitur, quia est nomen juris universalis. *l. 47. §. 2. l. 50. de pec. l. 30. d. A. E.* In universitate verò corporum interest: an per aversionem überhaupt sit vendita: & ad singularium rerum evictionem præstandam hanc obligatur venditor: *arg. l. 35. §. 6. d. Contr. E.* an simul

certò numerò: & tenetur. *arg. l. 72. b. l. 34. d. edil. ed. add. Frantzk. b. n. 162. seqq.*

X XIX.

Denique videndum, quid in cessione nominis circa evictionem obtineat. Et quidem cedens præstare debet ut sit nomen, non ut exigi etiam aliquid possit, seu debitorem esse locupletem; **Daß es eine wahrhaftige / gewisse / und richtige Schuld / nicht aber daß sie gut sey.** *l. 74. §. f. b. l. 4. d. hered. vel act. vend.* tam verè enim debet, qui solvendo non est, quàm qui est; Et bonitatem nominis intrat posse solvi; veritatem, deberi. *conf. Gro- nov. O. Livian. L. 4. O. 9. p. 126. & imprimis Huber. Digress. J. L. 4. c. 5. p. 473. seq.* etsi jam tempore cessionis debitor non fuerit solvendo; *d. l. 74. §. f. quale fuit. l. 94. §. 1. b. fac. l. 96. §. 2. de Sol.* (quæ de inopi debitore generaliter loquitur.) *Frantzk. b. n. 43.* & etsi de evictione promissum sit; quia promissio hæc satis verificatur, si secundum naturam contractus de verò nomine & debitore intelligitur. *Castrens. in Conf. 170. n. 2. Vol. 2. Gozadin. conf. 58. n. 17. Molin. Conf. 49. n. 13. Becc. conf. 105. n. 14.* Hocque multò magis obtinet, si delegatio intervenerit. *l. 26. §. 2. l. 45. §. pen. mand. l. 3. C. de Nov.* Nec interst, an sciverit, an ignoraverit qualitatem debiti, is, cui ceditur; ipsi enim imputatur, quòd non inquisiverit in conditionem debitoris, & sic versatur in vincibili errore, qui illum non excusat. *arg. l. 9. §. 9. de in rem vers. l. 17. ad SCt. Vell. l. 3. inf. ut in poss. leg. nom.* Quid, si transactionis causâ nomen sit cessum, vel in solutum datum? Idem obtinere ex iisdem textuum rationibus concludit *B. Struv. c. 1. Sande*

de *d. cess. act.* Carpz. 2. C. 34. d. 26. Sic, si à venditore disjunctivè, vel bonum vel verum, promissum sit: tunc verum præstando liberatur; cum non nisi alternativè obligetur. Menoch *Consf.* 779. n. 1. vol. 8. Sed, si utrumque copulativè adjectum sit, tunc præter subsistentiam crediti etiam idoneitatem præstare tenetur. Menoch. d. l. n. 2. Nec verò debet venditor hoc casu, si cessus duræ exactionis sit, illum facere exigibilem. Molin. *consf.* 49. & Ruin. *consf.* 45. n. 5. L. 5. Si verò actiones solum solutionis gratiâ cedantur, vel mandentur, ut loqui solemus: auf Abschlag und Rechnung der Forderung: quia cessio illa, qualis qualis sit, magis in gratiam & utilitatem mandantis, in antecessum quasi solutionis, suscipitur; l. 22. §. 2. *mand.* periculum in cessionarium non transit, sed exactio cedentis periculo fit. vid. Frantzk. n. 57. *seqq.* Aliquando verò nomen idoneum aut interesse præstare tenetur cedens: nimirum, si dolus cedentis sublit; ut si seduxerit cessionarium, debitorem inidoneum pro idoneo venditando. l. 74. §. 1. b. l. 22. §. 2. *Sol. mat. add.* l. 48. §. 1. *de fidej.* Carpz. 2. C. 34. d. 26. n. ult. Item, si cessionarius invincibili vel saltem justò errore, quia ab omnibus habitus est locuples, inductus, putaverit debitorem solvendo esse. *arg.* l. 1. §. 2. d. *ad. ed.* Paul. de Castro *ad l.* 3. d. *fidej. inf.* Aut, si ita convenerit. l. 4. l. 5. *de hered. vel A. V.* Ut verò hoc casu cessionarius regressum habeat, requiritur, solitâ diligentia contra debitorem agat, eamque perducatur ad finem, consequendo solutionem aut declaratoriam judicis, debitorem fuisse excussum & reperi- tum non solvendo. Scacc. de *Commerc.* §. 2. gl. 5. n. 255.

Specialis verò causa est dotis inæstimatione data, in qua regulariter periculum est mulieris; unde non immerito maritus de periculo, saltem quando scienter inidoneum nomen loco solutionis admisit, sed si ignoranter, mulier tenetur. *l. 41. §. 3. d. Jur. dot. conf. Castrens. in l. 49. n. 5. Joh. Campeg. de Dot. P. 2. q. 79.* Hinc, si nomen simpliciter in dotem promissum sit datum, periculum indistinctè est mulieris; *l. 49. Sol. matr.* cum formale tantum, quoad quosdam juris effectus & subtilitate juris, dominium in maritum transeat, materiali penes mulierem remanente. *arg. l. 75. d. J. D. l. 4. d. Coll. bon. conf. Castr. d. l.* Sed, si nomen promissum & datum sit interveniente æstimatione, & quidem tali, quæ venditionem faciat, quæ in dubiò fieri præsumitur: *l. un. §. 9. inf. §. 15. C. de rei ux. act. l. 5. §. 10. in pr. C. de J. D.* periculum indistinctè est mariti; quia tunc vera venditio contrahitur, & pretium ab illo constitutum succedit in locum nominis in dotem dati, maritus etiam debitor pretii constituitur, nomenque in dotem datum tale esse desinit. *l. 8. C. de J. D. vid. Frantz. b. n. 73.*

XXX.

Objectum, ad quod agitur, est regulariter simplum seu pretium; secundariò, & ubi concurrat, id, quod interest. *l. 60. b. quæ distinctio & in l. 70. l. 74. §. 1. §. 2. b. l. 11. §. f. l. 42. sub f. est.* Imprimis verò mos regionis & loci est attendendus. *arg. l. 1. §. f. d. Ventr. inf. l. 5. §. 1. de jur. immun.* In Regno Franciæ simplum præstat, etsi duplum &c. sit promissum. *Rebuff. tit. de Dilat. a. 2. gl. 1. n. 32.* Utpote & qualitas ejus, quod ob

evictionem præstandum est, aliàs variat. Wachtl. *ad l.* 34. §. 1. b. Dixi, esse regulariter simplum; Sic agitur contra heredem in legato generis in simplicem ejus æstimationem, aut ipsam rem legatam. *l.* 45. §. 1. d. *Leg. 1. l.* 29. §. pen. d. *Leg. 3.* Simplum verò seu pretium non intelligitur commune, quod consistit in vera rei æstimatione, ut vult Costal. *in l.* 13. b. t. per. 63. *ad L. Falc. l.* 33. *ad E. Aquil.* sed conventum, quod formale vocant, per expressos textus *in l.* 48. *inf. l.* 53. b. t. l. 11. §. f. d. A. E. & quia partes dum semel de pretio convenerunt, communi & vero renunciarunt; adeò, ut stante contractu eis non liceat ad illud regredi. *l.* 8. C. de rescind. vend. Quod idem quoque est, ubi pretium ab initio, ut in permutatione, divisione &c. non intervenerit, resque in eodem statu manserit; rei æstimatio enim tunc est simplum, qualis contractus tempore fuerit. *l.* 62. *inf. d.* J. D. Molin. *tr. de eo quod inter. n.* 71. Quæritur verò si in bonitate intrinsecâ mutetur, & aut deterior, aut melior fiat res, ut dehinc pretium illius, tempore evictionis, vel auctius vel minus sit; num licet res deterior facta & in æstimatione decrevit, pretium integrum ab initio conventum nihilominus restituendum, & id quod interest, ad illius, an verò ad æstimationem, qualis est tempore evictionis, æstimandum & duplandum sit? Affirmative per *l.* 45. §. de sumtib. d. A. E. j. l. 66. §. ult. l. 70. l. 21. b. t. Cujac. *tr.* 8. *ad Afr. in l.* 44. d. A. E. Donell. d. Ev. c. 7. *in pr.* & *in l.* 25. n. 6. C. b. Vincent. de Franch. Dec. 297. n. 1. part. 2. Franzk. b. n. 866. *segg.* Sed si utilitas rei tempore evictionis tanta sit, ut de ea venditor

non

non potuerit cogitare tempore contractus: tunc id, quod interest tempore evictionis non debet inquiri. *d. l. 43. d. A. E.*

XXXI.

Quod attinet interesse, sciendum est, quòd illud non semper æqualiter sese habeat, sed pro ratione circumstantiarum multum variet. Aliquando enim latius accipitur, ut & pretium comprehendat; quando dicitur: actio de evictione datur ad id, quod interest: Hic verò pretio contra distinguitur, & nihil aliud est, quàm ut Paulus in *l. 13. rem ratam haberi.* describit, quantum emtori abest, quantumvè ille lucrari potuit; & aliàs in materià emtionis omnis utilitas emtoris, quæ circa rem consistit, vocatur, in *l. 21. §. 3. d. A. E.* ut & fructus rei. *l. 8. C. b.* vid. quæ eleganter tradit Mudæus *ad t. d. A. E. rubr. ad quid comm. stip. n. 38.* Non debet verò interesse duplum excedere, etsi pluries successivè agatur particulariter, in eadem re pluribus & diversis evictionibus contingentibus; ut, si fundus ut optimus maximus venditus est, primumque servitus, postea possessio rei pignori obligatæ, & tertio ipsum prædium mille aureis distractum, evictum sit; hinc quantum illi ad duplum deest, consequetur, etsi duplam stipulatus sit. *l. 48. b. t.* Debet verò certum verumque esse interesse. *arg. l. 3. §. 11. ad exhib.* Certitudo autem hinc intelligitur probabilis seu verisimilis, & ex duobus æstimatur. Primò, ut rem circumstans & quasi concomitetur; deindè, ut jactura lucris seu utilitatis ob hoc unum contingat, quòd res evicta sit; adeoque ut evictio non tam occasio, quàm causa propinqua

pinqua sit jacturæ illius. vid. Donell. *tr. de eo quod inter-*
est. C. 11. & Molin. *ad Consuetud. Paris. §. 9. gloss. 7. n.*
19. seq. Veritas æstimatur non ex affectu seu opinione,
 sed quòd utilitas vera nobis & pecuniariter absit, aut
 damnum adsit. *l. 1. §. 15. si quid in fraud. patron. l. 15. §. 7.*
quod vi a. clam. l. 13. rem ratam hab. l. 13. & l. 19. ad
exhib. Venit autem non tantum interesse naturale, sed e-
 tiam accidentale. per *l. 8. h. Tuscb. concl. 355. n. 5.* Sed ad
 liquidationem interesse, respectu evictionis, venditor de-
 bet evocari; aliàs liquidatio facta, ipsò non vocatò, non
 nocet. Joann. Papon. *L. 11. t. 4. arr. 11.* Debet quoque
 habere causam emtor: nam sicut obligatus est venditor,
 ut præstet, licere habere hominem venditum traditum;
 ita quoque ea præstare debet emtori, ut habeat, quæ
 per hominem acquiruntur. Quare siue partus ancillæ,
 vid. *l. 42. b.* siue hereditas, quam servus jussu emtoris
 adierit, vid. *l. 23. §. 9. d. ad. ed.* evincatur: agitur ex em-
 to. *l. 8. b.* Sic & habere debet accessiones, ut supra de
 bonitate intrinsecâ mutata dictum est: sic & quod rei
 venditæ alluvione adcessit; hujus autem nec contractus,
 nec evictionis tempus inspicitur: *l. 15. b.* Ratio ex *l. seq.*
cod. j. l. 11. §. 17. d. A. E. desumi potest, quòd sc. in illis,
 quæ tacitè accedunt, & evicta sunt, actio ex emto, pro
 evictione, detur in simplum sc. tantum, non in id, quod
 interest, seu duplum. Franzk. *b. n. 878.* Sed isto casu, quo
 quid accessurum dixerit venditor, actio evictionis no-
 mine in duplum non datur, sed tantum ex emto, ad id
 quod interest, & ita ad simplum. *l. 11. §. 17. d. A. E.*
lib. pr. b. Sicut & aliàs interesse, ut dictum est, duplum.

excedere non potest, nisi dolus subsit. *l. 43. d. A. E. l. un. C. de sent. qua pro eo que int.* Perez. *n. 16.* Et heredes, quàmvis quoad defensionem, in solidum teneantur: tamen non tenentur quoad interesse; sed ejus præstatio unicuique pro parte hereditariâ incumbit. *l. 139. d. V. O. Gail. O. 14. L. 2. n. 4.* Ceterum, si emtor sibi litem moveri contendat, ad hoc, ut in aliud tempus differat, ac rejiciat pretii statuti solutionem: tunc non aliter auditur, quàm si ipse, & qui litem movit, juramento se purgent, quòd nulla inter ipsos intercesserit conventio ad movendam litem. Vincent. Caroc. *Dec. 96. n. 3. & 4.* Anton. Morla. *in Empor. Jur. P. 1. t. 2. n. 28.* Menoch. *de arbitr. cas. 224.*

XXXII.

Petuntur etiam impensæ in litem, si de illis refundendis convenit, indistinctè, *l. 102. d. V. O.* si sc. res evicta fuerit, unà cum pretiò. *l. 17. C. b. l. 43. in f. d. A. E.* Sed si de iis restituendis non convenit, emtore rem retinente, regulariter non repetuntur. *arg. l. 18. C. b. l. 51. pr. b.* Perez. *n. 3.* Zœf. *n. 27.* In quibus verò non restituuntur, quoad sequentes casûs inter Dd. convenit; quòd sc. emtor sumtus litis non recuperet (1) Si illos ab adversariò, qui evincere rem coactus est, consequi potest. *l. 13. §. 3. C. de judic.* (2) si culpâ emtoris, illos non petentis, non adjudicati fuerint. *l. 4. §. 8. de damn. inf.* Paul. de Castro *in l. 102. d. V. O. n. 2.* (3) si petiti quidem, sed per imprudentiam aut imperitiam Judicis adjudicatio eorum intermissa sit: quùm injuria hæc in re emtori inlata à judice non debeat venditori nocere. *l. 51. b. l. 67.*

l. 67. de fideic. (4) si adjudicati quidem sint, sed in minore summam, quàm reverà emtor erogavit. Alciat. *in l. 102. d. V. O. n. 6.* (5.) cùm instrumentò promissa est dupla: eà enim solutà aliud peti non potest; quoniam actum videtur in eà duplâ omne, quod emtoris interest, sive respectu rei, sive sumtuum, sive qualibet alia causâ compensari. *l. 11. §. 14. l. 43. in f. cum l. seq. d. A. E.* Alciat. *in d. l.* Si verò sumtus hinc inde compensati sint, quòd petitor justam causam litigandi habuerit: aut etiam adjudicatio quidem facta, sed emtor illos à victo, forte non solvendo factò, non impetrare potuerit, venditorem ad illorum restitutionem teneri adfirmant Guil. de Cuneo. Bart. *in l. 102. d. V. O.* Gometz. 2. *Var. r. 2. n. 47.* Fachin. 2. *contro. 39.* Burgund. *r. 94. n. 3.* Sumtus vero omnes, quos non saltem emtor ipse durante processu, ex personâ suâ in litem erogavit, sed & quos condemnatus illo finito petitori refundere coactus fuit, ab emtore erogati, in taxatione ejus, quod interest, duplo imputari debent. Frantzk. *n. 930.* Venditor autem solum ad expensas, quæ pro instruendâ causâ, sive ad probationem tituli faciunt; quales sunt, cum quid pro instrumentis auctoritatum vel pro testimoniis ad id pertinentibus præstandum, obligatus est; Paul de Castro *in l. 49. de judic. n. 3.* Jason. *ib. col. 2.* add. Gerh. de Maynard. *L. 2. Dec. Tbolos. 75. per tot.* nec minùs factæ in intimandâ lite. Tusch. *concl. 361. n. 7.* Potest igitur emtor, si succubuit, sumtus erogatos in litem repetere, non saltem, si venditor laudatus non accessit & iudicio adstitit; sed & si ab initio adfuit, & postea liti cessit: modò is præ-

ter diffidentiam venditoris, probabilem causam habeat credendi, se dominum esse, præter id, quod nondum de jure petitoris liqueret; jus enim suum non teneretur indiscussum relinquere. *arg. l. 21. de Usur. j. l. 40. d. Pet. hered. Molin. de eo quod inter. n. 153.* Quid verò, si emtor auctorem suum non ab initio statim, sed propè finem litis, aut etiam in secundâ demum instantiâ, laudet, & succumbat; num omnium expensarum nomine ad venditorem reverti possit? *Aff. Molin. de eo, quod interest. n. 152. & Burgund. inc. 93 n. 4.* de priori verò dubitat *Frantz. n. 940. seq.* Veniunt quoque in liquidatione evictionis melioramenta in re facta per emtorem. *Pap. L. 11. t. 4. arr. 15.* Sed tamen sumtus b. f. in rem facti retentione, oppositâ doli mali exceptione, servari possunt; *l. 44. d. R. V. l. 33. d. condict. indeb. l. 14. de Dol. mal. exc.* etiam, quæ à venditore, vel illius auctore facti sunt: *l. 14. §. 1. comm. div.* non verò à venditore repeti; *l. 45. §. 1. d. A. E.* siue exceptionem illam emtor opposuerit, sed judex ejus rationem non habuit, *l. 6. C. b. t. l. 16. C. eod.* siue non: quia sic in culpâ est. *l. 29. §. 1. b. l.* Procedunt hæc, si venditor bonâ fide distraxit: hinc si sciens rem alienam ignoranti vendidit, emtori utilis adversus venditorem competit actio, etiam si per retentionem sumtus à petitore servare potuisset. *l. 45. d. A. E. l. 29. C. b. Garzia d. Expens. c. 7. n. 17. & 18.* Habet verò etiam repetitio sumtuum locum contra venditorem, si emtor rem non possidet, & sine culpâ suâ possessionem amisit; *l. 45. §. 1. d. A. E.* non potest enim, etsi velit, rem retinere & exceptionem doli opponere.

fac.

Fac. l. 46. d. A. E. quam ad hoc expendit Garfia d. l. n. 16. Sed quid, si emtor scienter, sed per errorem aliquem, omisâ exceptione rem restituerit sine refusione sumtuum in rem versorum factâ? Sumtus illi ex æquitate, tanquàm indebiti, ab evincente condici possunt; non condictione certi seu simpliciter indebiti, de quâ in l. 33. de condict. indeb. sed possessionis seu incerti, per l. 40. §. 1. d. cond. indeb. & l. 21. ad SCt. Trebell. Cuj. 10. O. 4. Hottom. ad l. 1. C. d. cond. ind. Gilken. de impens. P. 2. c. 4. & ad l. C. d. cond. in explic. l. 13. d. cond. ind. n. 53. Quod verò dictum est, quod emtor recuperet melioramenta: id intelligendum est, si sc. fructuum ante litem contestatam perceptorum, summam excedant; hinc non nisi habitâ fructuum ratione restituuntur. l. 16. C. b. l. 48. d. R. V. l. 65. eod. *Car il faut compenser avec ces depenses les fruits, provenus de la melioration; Les Lois Civiles. Sect. X. n. 17.* Tenetur denique venditor emtori etiam ad gabellas & laudemia soluta pro venditione rei venditæ evictæ. Cravett. cons. 389. n. 6. & 7. *vers. eos. spectat.*

XXXIII.

Forma actionis juxta evictionis præstationem consistit vel in Praxi, vel Theoriâ. Illuc spectat modus & tempus. Est verò, quod modum attinet, auctor coràm suo iudice conveniendûs; siue comparuerit & defensionem susceperit, siue non. vid. Perez. in C. b. n. 35. Joh. à Sand. Dec. Fris. L. 1. t. def. 5. Wissenb. & alleg. b. n. 21. Auctorque emtori in iudicio adesse, & rem defendere debet: est enim defensio necessitatis, ad quam vendi-

tor actione conveniri potest: *l. 74. §. 2. b. t.* defendere quippe est liti moræ emtori de re emta adistere & illam instruere. *l. 49. d. jud. l. 21. l. 23. C. b. t.* Licet verò venditor debeat defendere emtorem; non tamen tenetur pendente lite evictionis ei sumtus subministrare. Franc. Marcus. *q. 583.* Tempus quod spectat, durat illa actio tam diu, donec legitimâ præscriptione tollatur. Franzk. *n. 966.* Actio verò hæc consideratur vel directò ratione venditoris: & ob solam possessionem longi vel longissimi temporis non submovetur; *l. 21. C. b.* quia non nisi sub conditione, si res evicta sit, competit: *l. 70. b. Donell. in l. 21. C. b.* vel indirectò, & ut competit ratione rei venditæ, vel immobilis: ita per indirectum huic actioni præscribitur longò aut longissimo tempore; Matth. Coler. *P. 1. Dec. 27. n. 1.* dum per possessionem illius temporis res adversus verum dominum rei usucapione acquiritur, & ita, dum dominus prior eâ completâ agere amplius nequit, ut ait Gaj. *in l. 54. b. j. l. 19. C. b.* vel mobilis: ita quia hæc trienniò usucapitur, cessabit quoque post tantum temporis effluxum. vid. Franzk. *n. 973.* Sed de Jure Sax. veteri, licet venditor rei feudalis Guarandator teneatur per annum tantum, allodialis verò quàm diu vivit *arg. §. Wer ein Gut leihet j. §. Wer eigen oder fahrende Haab; Land Recht L. 13. a. 88. Reichbild a. 30. §. Welcher Mann & art. 31.* Contrariâ tamen consuetudine illi fuit derogatum. Adeòque hodiè in foro Saxonico venditor rei venditæ Guarandator tam diu esse debet, donec emtor eam præscribat, quod fit in rebus immobilibus 30. annis, anno & die, in rebus autem mobili-

libus

libus, post annum & diem. Zobel. *in addit. dict. a. 38. Lit. D. Carpz. P. 3. C. 3. def. 18.* Quatenus verò in theoriâ quæritur de interpretatione promissionis super evictionem: probant aliqui ex *l. 2. b.* remedium evictionis odiosum esse, utpote quod pœnale aliquid contineat. Caballin. autem distinxit: Ex parte agentis esse favorabile, ex parte rei odiosum, *in præfat. n. 10.* Quod meritò risit Bachov. *Vol. 2. Diss. 11. Lit. A.* id enim genus distinctionis omnibus judiciorum atque actionum speciebus commune erit. Caballini tamen discursum sequutus est verbotenus de Guzm. *in præm. d. n. 12. ad f. fere.* Ad conceptum autem pœnalem possis cum quibusdam referre, quòd stipulationes de evictione committi dicantur, ubi conditio in stipulatione excepta existit: frequentissimè enim stipulationi adjiciebatur pœnalis. Mangl. *q. 53. n. 1. & 2.*

XXXIV.

Effectus actionis de evictione, est ipsa evictionis præstatio; quæ nihil aliud est, quàm satisfacere ei, cui rem v. g. ex causâ emtionis, tradidi, ob istam ablationem, seu luere, aut sarcire damnum ob rem evictam eveniens. B. Struv. *Ex. 27. tb. 15.* Hinc si venditor ab emtore procurator factus iudicium subierit, & victus litis æstimationem solverit, non tenetur de evictione; *l. 21. §. 1. & 2. b.* cum emtori neque corpus, neque pretium absit, licèt utique evictio adsit. *d. §. 2.* Item, si dominus feudi rem similem præstet, supra cit. Struv. *c. VI. a. IX.* In specie verò sciendum, quòd Guaranda Saxonica in id reo prodesse putetur, ut is quasi de evictione actorem

rem habeat obligatum, adversus omnes, qui fortè ejusdem rei causâ posthac reum convenire vellent. *text. a. 15. in pr. L. 2. Pand. & Weichbild. a. 114. in pr. gl. f. a. 48. Coler. de proc. Exec. P. 4. c. 3. n. 12. Zanger. d. except. P. 2. c. 21. t. de Except. satisfat. Köppen. 2. O. 101. n. 18. &c.* Est & publicum & valdè solenne evictionis genus, quod Garantia, *La Garantie*, dicitur, stylo seculi; Promissores verò, Latinè Custodes, Vindices, Executores Pacis, *Les Garants*. Fecit tamen usus scripturæ Curialis, ut iis etiam tituli ex Romano Jure tribuerentur, fidejussorum sc. & expromissorum. Sic Ludovicus XIV. Galliarum Rex, à Regibus Poloniæ, Sveciæque & Electore Brandenburg. postulatus est fidejussor executionis & observationis Pacis Olivienensis, de An. 1660. art. 36. Implicat verò sponsio vel fidejussio talis non modò fœdus tacitum, circa auxilium ferendum parti læsæ adversus aggressorem; quod Dn. de Pufendorf agnoscit *d. Jure N. & G. 8. 8. 7.* Sed & jus dat Arbitri, quoad hanc pacis bellicque causam velut perpetui. Debet enim vindex ac Custos Pacis Jus habere videndi, utrum pax rupta sit, an verò bellum ex novâ causâ ortum. Jus deinde videndi, si pax rupta sit, quanta sit injuria, quantum ei progressu armorum adcesserit, decesseritve, & quanta propter illam debeatur restitutio vel satisfactio. Fieri quoque videmus, ut & ipsi paciscentes, maximè si qui fœderati compaciscantur, Garantiam sibi invicem promittant: quomodo in eadem pace Olivien. art. 35. contrahentes se obligant ad generalem Garantiam & Evictionem mutuam ac defensionem reciprocam. Extat in
hanc

hanc rem Differtatio Academica Ulrici Obrechtii sub tit.
SPONSOR PACIS, seu de Garantiâ. *Argent. 1675.*
Denique sciendum, quod si venditor adeo inops, aliâ-
ve de causâ impediatur, quod minus rem venditam ab
oneribus liberam, tradere queat; rescisso venditionis
contractu, ad pretium rei, h. e. simplum tantum, ob-
stringatur. Schneidew. *ad §. 28. sub. rubr. d. Act. ex emt.*
n. 43. Inst. de Act.

XXXV.

Tolluntur actiones de evictione in genere, quem-
admodum omnes aliæ obligationes, novatione, solu-
tione & aliis, quibus de *tot. t. Inst. qu. m. tolluntur*
obligationes. In specie verò vel factò vel casu. Ibi aut
tertii cujusdam, qui est vel persona (1) privata: hinc si
vel maximè venditor evictionem promiserit, contra
quemcunque tam de facto, quàm de jure; tamen si
deinceps per injuriam extra judicium, aut vim mayo-
rem, velut hostilem, res auferatur, de evictione non te-
nebitur: Cothman. *1. Conf. 25.* & Myns. *I. Q. 14.* etsi
Princeps vendit, sed rem particularem; quia tunc uti-
tur jure privatorum. Caball. *§. 5. n. 24.* Richt. *P. 2. conf.*
504. n. 8. Nisi venditoris injuriâ, & sic quasi culpâ ejus
contingat: *arg. l. 25. §. 6. Loc. C. & l. pen. Sol. matr.* mo-
dò inimicitia orta sit ante venditionem. Bald. *in l. f. C.*
de A. B. & Salicet. *ib. n. 3.* Alciat. *in l. 38. de V. O. n. 43.*
Dum vero venditor se obligavit etiam ad obliga-
tionem de facto sequutam: intelligitur, dummodo scive-
rit. Angel. *conf. 117. per. tot.* Tusch. *concl. 353. n. 23.*
Hinc Pater tenetur de evictione castri permutati, si fi-

*Contraria
Actionis
Generalis.*

filius de facto detinet castrum ; quia pater non excusa-
 tur : Bald. *conf.* 368. *L. 5. per tot.* cum obligatus de evi-
 ctione, pro dato & facto suo, teneatur etiam pro au-
 ctorum suorum ; Surd. *conf.* 36. *n. 16. seq. L. 1.* etiam si ad-
 sit dictio taxativa : *tantum.* Id. *d. l. n. 18.* Vel (2) Publi-
 ca, ut Princeps. Quum vero Principis factum à Dd.
 communiter ad casus fortuitos referatur, tunc id intel-
 ligendum est, non quà fundamentum, (jus enim Princi-
 pis non est casus fortuitus) sed quà effectum facti Prin-
 palis, & modum evincendi. Quomodo enim incendia,
 nimios imbres, & cetera naturæ mala, per quæ nobis
 aliquid aufertur, toleramus absque omni regressu? Tac.
Hist. 4. 74. 4. ita & distractionem à Principe factam.
 Distinguitur verò circa factum Principis, an Princeps ex
 plenitudine potestatis, seu uti loquuntur, de facto, an vià
 juris, rem emtori auferat. Hòc casu omninò tenetur
 venditor de evictione ; cum Princeps eo jure evicerit,
 quo cuique privato evictio patebat. Hinc Principe re-
 vocante bona Domanialia, vulgò *Tassel-Bücher* / à ma-
 joribus alienata, quæ jam per variorum manus ambu-
 larunt, ultimus possessor, cui bona hæc auferuntur de
 evictione experiri potest contra suum auctorem ; Prin-
 ceps enim hìc non vi potestatis, sed vi juris, procedit,
 & ex hoc capite, quòd bona domanialia sint inaliena-
 bilia, *juxta c. 33. X. d. jurej.* rem alienatam revocat, de quo
 prolixè Brunnem. *Conf.* 1. Illò, si de factò auferat, ob-
 tinet decisio *l. 11. b.* Illustr. Dn. Stryck. *de Castell. Contr.*
sect. 2. c. 8. §. 40. Scilicet tunc res evincitur per adsigna-
 tionem, vel publicationem à Principe factam, vel ante,

vel

vel post traditionem reifactam. Ibi, periculum est venditoris; quia res tradenda propter dominium universale Reipublicæ, in effectum fit aliena: quia verò venditor extrà culpam est, ad restitutionem pretii saltem emtori tenetur. *l. 33. Locat.* Hic verò emtoris; quia venditor rem propriam, pleno jure, quali ipse habuerat, emtoris fecit. vid. *Frantz. b. n. 775. add. Schifferdeck. L. 2. D.F. ad Ant. Fab. tr. 18. q. 3. Burg. c. 75. n. 4. seqq.* Et sub eadem distinctione adfirmatur, quòd evictionis iudicio non teneatur communitas, quæ vendidit bona confiscata contrà aliquem, si illa per principem fuerunt condemnato restituta. vid. *Emil. Dec. 318. P. 1.* Debetur verò hisce casibus evictio simpliciter, si ea promissa sit verbis: qualitercunque, vel quomodocunque; nam hæc verba adeò sunt generalia, ut nihil excludant. *Corn. consil. 69. col. f. L. 3. Aret. Inst. d. 8. § V. § f. Gotz. cons. 63. n. 9. § cons. 76. n. 3. Rimin. cons. 92. n. 17. L. 1.* Persona quoque publica est (2) magistratus. Contingit vero evictio vel per ejus injuriam seu dolum, vel per imprudentiam & errorem: utroque casu venditor non obligatur; imò licet contra ipsum venditorem sententia lata sit; *l. 2. §. 7. vers. sin a. d. H. V. Covarruv. L. 3. res. 17. n. 10.* & etsi nulla emtoris culpa intercesserit; *Bartol. in l. 67. d. fidej. n. 3. Cynus. in l. 8. l. C. b. t. Covarr. d. l. Menoch. cons. 361. n. 1.* & licet Judex non sit solvendo: *Caballin. §. 5. n. 10.* Nisi ipse venditor per judicis imprudentiam vel injuriam putantis, propter superveniens dominium rei vindicationem esse licitam, rem evincat; *arg. l. 50. §. 1. d. Leg. 1. Mudæus ad tit. d. A. E. rubr. quand. committ.*

stip. n. 82. Donell. *de Evict. c. 5. sub f. § in l. 8. C. b. r.*
 & nisi venditor vel fidejussor ejus, tempore sententiae
 taliter latae, praesens sit. *d. l. 8.* Tunc enim ille appellare
 debet; quod, si non faciat, in culpa est, & dehinc meri-
 to emptorem indemnem servare debet. *arg. l. 5. de appell.*
Franzk b. n. 831. Sic quoque debetur evictio, quando eam ven-
 ditor promisit, vel de jure & facto; si scilicet iudex or-
 dine juris servato processit: secus, si plane eò omisso res
 evicta, quia est casus planè insolitus, ad quem se ven-
 ditor non censetur obligasse: *arg. l. 78. §. f. d. contr. Rol.*
conf. 45. vol. 3. n. 21. Menoch. conf. 301. L. 4. vel per
clausulas quomodocunque vel qualitercunque. Frantzk.
n. 833. Sed, si iudex ob venditoris inimicitiam, ante con-
 tractam venditionem exortam, sententiam tulerit, ut ei
 tanquam inimico noceret; potest agi de evictione. Co-
 varruy. *L. 3. res. 17. n. 10.* Iudex verò, pro gradu vitiosi-
 tatis in actu, (cujus probatio manifesta esse debet,) nunc
 ad restitutionem damni aut litis aestimationem, nunc
 etiam poenam rectè adigitur. *l. 15. de jud. l. ult. de extra-*
ord. cogn. add. Mangil. q. 16. n. 8. § 22. Hæc de facto
 extraneo. Sequitur eorum, quorum interest: Quod vel
 (1) est utriusque, cum vendentis tum eementis; veluti, si
 convenerit evictionem praestari non debere; & quidem
 vel ratione certarum personarum illa remissa, vel in genere
l. 11. §. f. d. A. E. vid. Burg c. 39. seqq. Carpz. L. 3. t. 6. r. 43.
n. 22. Utroque tamen casu licet denegetur actio de evi-
 ctione ad interesse; (nisi sciens venditor rem esse alie-
 nam ignoranti vendiderit: *l. 11. §. ult. d. A. E.* tunc enim
 tenetur de dolo; *Mev. P. 2. Dec. 313. n. 89.* non obstante

expressâ conventionē: Pap. L. 11. t. 4. art. 3. pretium
tamen re evictâ debetur. l. 11. f. vid. Nic. Burg. cum
alleg. c. 41. 42. conf. Carpz. 5. r. 45. n. 2. Mev. P. 8. D.
44. n. 1. 2. Non obstante verò pacto si venditoris culpâ
res evicta fuerit, debetur ejus præstatio. arg. l. 3. C. de
naut. fœn. fac. l. 54. §. 1. loc. conf. Cravett. conf. 374. n.
7. & H. Pilt. O. 227. n. 46. seq. Car il seroit contre les
bonnes mœurs, qu' il pût manquer de foy. Les Lois Civ.
Sect. X. n. 17. Sic & tenetur litem juribus & suis instru-
mentis munire, tueri, & instruere. Rebuff. in suis Com.
Tom. 3. tr. d. dilat. a 5. n. 49. f. 527. Vel (2.) alterutrius;
sic non debet præstari, si emtor in culpâ sit; l. 55. l. 56.
§. 3. l. 29. §. 1. l. 66. C. l. 63. b. Item, si sciens rem alie-
nam emerit, cujus evictio ex lege debetur, adeò, ut
neque pretium restituendum sit, ceu statuunt Cast. in l. 11.
§. f. d. A. E. Cravett. conf. 211. n. 6. Anton. de Petr. in
tr. de prob. al. fideic. q. 14. n. 44. Hinc emtor sciens rei
furtivæ, non solum absque pretio rem restituere tene-
tur, & nullò gaudet evictionis erga venditorem auxiliò,
sed insuper pœna arbitrariâ plectitur, uti post Carpz.
testatur Richter. Dec. 96. n. 20. §. 24. & non immeritò,
quia jura deceptis non decipientibus subveniunt; l. 2. §. 2.
ad Sct. Vellej. nemoque ex suo dolo vel calliditate re-
levari debet. l. 63. §. 7. Pro Soc. Quod verò limitari po-
test, quàmvis emtor sciverit, rem esse furtivam, dolo
tamen à venditore persuasus sit, rem in remoto loco es-
se subtractam: emtor quidem ad ejus restitutionem te-
netur, erga venditorem autem suum habet regressum,
qui dolosè cum eo egit, & tenetur ei pretium cum in-

teresse restituere. Richr. *d. l. n. 24.* eleganti responso. Quaritur autem de casu, ubi res litigiosa vendita est, quid ratione evictionis stipulandæ dicendum sit? Non valet; quia lex rei litigiosæ venditionem irritat, ut ipso jure nulla sit, & pretio uniformiter mulctetur, omniaque insuper confecta instrumenta vim suam perdant. *l. f. C. de Litig.* vid. Frantzk. *b. 117.* Itidem non datur, si res contra prohibitionem legis vendita sit. *l. 5. C. de LL. Anal. ff. p. 253. tb. 30.* adeò, ut omne illud, quod ob hujusmodi actum prohibitum adjectum, æquè ac principale erratum sit. *d. l. 5.* Ita tamen, si propter interesse publicum vel tertii interdictio sit. vid. Frantzk. *b. n. 240.* Adeò, ut neque pretium recuperet emtor. H. Piff. *P. 2. q. 10. n. 23.* Curt. Sen. *conf. 63. n. 19.* Decius *conf. 411. n. 3. § 4.* Cravett. *conf. 77. n. 18.* Becc. *conf. 24. n. 38. seq.* In feudo quoque hoc certò modò est adserendum: nimirum, aut scienti aut ignorantì, idque utrobique, vel licitè vel illicitè feudum venditur. Ibi, si feudum licitè scienti venditum sit: non competit actio de evictione; ut est communis feudistarum sententia, in *c. 1. de inv. de re al fact. 2. F. 55.* H. Piff. *L. 2. q. 10. n. 12.* Sed potest sibi emtor de evictione stipulari, non saltim expressis verbis, sed & æquipollentibus; ex quibus per conjecturas probabiliter colligi queat: contrahentes etiam de hoc casu sensisse. H. Piff. *d. q. 10. n. 17. seqq.* Berlich. *P. 2. concl. 62. n. 15. 17.* cum quo concordat quoque jus Saxon. in Electoratu. Das Torgauische Ausschreiben. *zit. welcher gestalt die Ugnaten post med. 8.* Wann aber nun ein Mitbelehnter. Sic & pretium à venditore & ejus here.

heredibus recuperat. *d. c. 1. conf. Rosenthal. de feud. concl. 1. n. 4. Carpz. P. 2. C. 49. d. 10.* Sed in illicita feudi alienatione, si sciens emerit: non habet locum evictionis praestatio, & ne quidem emtor sibi expressis verbis stipulari potest; *gloss. in c. 1. vers. ex emto, de prob. Feud. alien. Carpz. L. 2. Jurpr. C. 49. d. 10. n. 11.* cum ipso jure emtio venditio nulla sit, & dehinc liberè ad dominum revertatur: Rosenth. *de feud. c. 9. m. 1. concl. 2. in add. sub lit. 8.* & ideò omne adjectum hujusmodi contractui, est inutile; *l. 5. C. d. LL. maximè, quia lex feudalis disertè hujusmodi alienationem prohibet; adeò, ut propter singularem contemptum domini tam emtori quàm venditori pretium ut indignis auferatur, & fisco applicetur. l. 52. d. contr. emt. l. ult. C. de litig. l. 46. de jur. fisc. Rosenthal. d. l. concl. 1. in add. lit. N. Carpz. d. l.* Sed quando quis ignorans rem feudalem emerit, venditor vel ejus heredes indistinctè de evictione tenentur. *c. 1. de invest. de re al. fact. 2. F. 55. & ibi Matth. de Affl. & de moribus nostris, P. 2. Novell. Elect. Sax. C. 49. in pr.* etiamsi de evictione in emtionis contractu dictum non fuerit; *l. 6. C. b. l. 6. §. 6. de Jurej. l. 66. in pr. de contr. emt.* sive venditor qualitatem feudi sciverit sive ignoraverit; *H. Pist. L. 2. q. 10. n. 12.* Differentia tamen in hoc est, quod in illicita feudi alienatione venditor ne quidem pretium retinere possit, sed emtori actione ex emto restituere debeat, licet expressè, ne venditor de evictione teneatur, convenerit; Rosenthal. *de feud. c. 9. concl. 1. n. 3.* imò, etsi fortè dominus jure suo non utatur, & ex gratia emtorem investiat: habet enim

tum

tum ex domini beneficio; & licet venditor tum non teneatur de evictione. Vultej. *L. 1. c. 9. n. 95. p. m. 553. ab init.* Porro non datur emptori actio de evictione, si ex post facto rem emptam non curaverit; ut, si servum alienum sub duplæ stipulatione emptum manumiserit, antequam evinceretur, non committitur ei stipulatio. Licebat enim habere eum, quem voluntate suâ perdidit; *l. 25. b. ex emptō* tamen habet actionem: interest enim, libertum habere licere eum, quem servum amplius noluit; siue ignoraverit venditor, se alienum servum vendere, *l. 11. §. 7. d. A. E.* siue sciverit; *l. 26. h.* competit enim ista actio, etiam, antequam res evincatur ob dolum, *l. 4. l. 30. §. 1. d. A. E.* Et multò magis datur, si coactus manumiserit emptor, ex causa fideicommissi, si sc. servo libertas relicta. *l. 26. b.* Nec datur de evictione actio emptori, si ex facto suo res amissa sit. *l. 27. b.* Secus, si ex venditoris. *d. l.* Si verò ex utriusque personâ exceptiones objiciuntur, interest: propter quam exceptionem judex contra judicaverit, & sic non committitur vel committitur stipulatio. *l. 28. eod.* Sic non datur, si compromisit emptor, aut per laudum arbitri victus fuit. *l. 56. §. 1. b.* Secus est, si compromissum factum sit ex necessitate statuti, quia sunt loco judicis, ex quo à lege habent Jurisdictionem. Bald. *consil. 447. pr. l. 2.* Tusch. *concl. 352. n. 17.* Quo casu verò venditor ad electionem arbitri citari debet, ne ipsi forsan inimicus eligatur. Bald. *in l. 56. §. 1. h.* Imò, quando factum compromissum voluntarium; verbis qualitercunque &c. promissâ evictionis præstatione. Alex. *cons. 4. in pr. l. 3.* Quia verba qualitercunque

cunque vel quomodocunque, adeò sunt generalia, ut nihil excludant. *Corn. conf. 69. col. f. L. 3.* Nec datur, quando emtor transegerit, vel liti renunciaverit. *l. 17. C. b. conf. Burg. d. Evict. c. 78. n. 4. Schneidew. ad §. Action. Inst. de act. n. 56.* Nec potest agi, si res ab emtore ultrò, nondum condemnato, petitori, etiam causam injustam fovendi, restituta sit: *Innocent. in c. f. n. 24. d. E. V. Surd. Dec. 22. n. 2.* utpote & emtor, cum posset usucapere, nec usucepit, puta, si possessionem culpà amiserit, atque ita interrupta sit, non potest de evictione agere. *l. 50. §. 3 h. add. Gutzm. q. 44.* Aut, si exceptionem necessariam, puta præscriptionis, adversus extraneum non opposuerit, *l. 54. l. 56. b. l. 19. C. b. l. 45. §. 1. d. A. E. conf. Mudæus. d. r. quand. com. n. 85.* ubi hoc ad peremptoriam saltem restringit, & diversum esse ait, in dilatoriâ, & quæ est de apicibus juris. *per. l. 29. mand. & l. 34. §. 1 b.* Secus verò est, si ipse evicit, qui de evictione tenetur; tunc enim exceptio omissa non obstat, quo minùs de evictione agatur. *l. 17. & l. seq. b. t. l. ult. C. eod. Pac. de E. V. c. 12. n. 260. m. 24.* Aut si non objicit fori præscriptionem, *Sichard. rubr. C. b. n. 18. Gometz. L. 2. r. 2. n. 40. Menoch. conf. 361. n. 2. & 36.* Quid verò, si causâ adhuc integrâ denunciâns forum declinare potuerit, & id non fecerit? Notat *Ca- ball. in §. 3. n. 131.* quem sequitur *Umm. D. n. d. Proc. tb. 8. n. 32. inf.* ipsi auctori potestatem declinandi suppetere, ne aliàs negligentia denunciantis denunciato noceat. *Frantzk. n. 3. 653.* Porro, non debetur evictio, si emtor ideò succubuerit, quòd non benè docto & industriò Advocato in causâ suâ defendendâ usus sit. *Coler.*

Conf. 17. n. 58. ibique Dd. cit. Neque debetur, si ex dolo aut contumaciâ adversarii contractus rescissus, Joann. Pap. *L. 11. r. 4. arr. 5.* aut, si ideò contra emtorem in judicio aut causæ non adfuerit; magis enim propter absentiam victus videtur, quàm quòd malam causam à venditore acceperit. *l. 55. pr. b. Mangil. q. 178. n. 5.* Et hoc ita est, licèt emtor venditori denunciaverit; hujus enim est tantùm liti adfistere, non totam in se transferre. *l. 21. C. b.* Nec, si non appellaverit à sententiâ, etiamsi dubitet de justitiâ causæ; Covarr. *3. res. 17. n. 9.* aut interpositam appellationem non prosequatur. *l. 63. §. ult. b.* Nisi vel manifestè malam habeat causam. *arg. l. 11. C. de adm. tut. Gometz. L. 2. v. 2. n. 40.* Non verò tenetur emtor appellare, si auctori denunciaverit, ut ipse appellet, si velit. *arg. l. 8. §. quod & 2. in f. mandat. Gometz. L. 2. r. 2. n. 19. Pac. tr. d. E. V. tit. 12. n. 160. m. 17. vel auctor in judicio præsens sit: l. 63. §. 1. b. Mudæ. rubr. quand. committ. stip. n. 83. conf. Bald. in d. l. 63. §. 1. multò minùs debet appellationem prosequi. Alex. conf. 63. n. 10. l. 6. Dec. conf. 74. in pr. Anchoran. Regien. q. 36. l. 1.* In casu verò, ubi poterat agnoscere b. f. si appellaverit, tenetur prosequi appellationem. *Alex. conf. 117. n. 4. l. 7.* Idem est in casu, ubi sententia est justa lata, & emtor non tenetur appellare. *Alex. conf. 117. n. 4. l. 7.* Emtori denique in judicio rei vindicationis, quam amissâ fortè rei possessione instituerat, victo, actio de evictione non competit, quia illi superest Publicanâ in rem actione, quâ de novò adversus possessorem experiri potest, spes rem habendi.

l. 39. §. 1. b. Frantzk. b. n. 622. Hæc de emtore. Venditorem quod attinet; ille si evictum ab evincente post aliquod tempus redimat, atque emtori de evictione agenti offerat, absque eo, quod interest, doli mali exceptione submovere emtorem non potest. *l. 67. h.* Debet enim venditor cetera quoque præstare, quæ jure emti continentur. *l. 11. §. 1. d. A. E. l. 15. d. D. M. & M. E. conf. Burgund. de Ev. c. 74. per tot.* Jam de casu videndum est; eoque fortuito si emtori res ablata sit, non debetur ei actio, *l. 26. C. b. l. 21. l. 11. b.* vid. Frantzk. *b. n. 778.* multoque minus, si res ab eo pro derelicto sit habita. *l. f. h. t.* Et quàmvis vel maximè venditor super casum quid promiserit, non tamen de insolito ipsam teneri volunt. Angel. *conf. 116. circa med.*

XXXVI.

Actioni adfinis est Exceptio, per regulam: quem de evictione tenet actio, eundem agentem multò magis repellit exceptio. *l. 17. b. Mev. conf. 4. n. 114.*

XXXVII.

Denique specialem Actionem pro evictione ex Stipulatu, quod concernit, cum sæpius pro evictione caveatur, tenendum est: quod de eâ ex consuetudine ejus regionis, in quâ negotium gestum est, stipulatione caveri oporteat. M. Coler. *Pr. Ex. P. 2. C. 1. n. 73.* Erat verò olim mancipio dare nihil aliud, quàm evictionem

promittere; mancipium verò dominium & possessionem significat vel domini traditionem: & mancipio accipere, eâ lege emere; quod pluribus illustrat proborum auctorum exemplis Budæus *in ann. ad ff. in l. 2.* ubi de vindiciis agit, *de Orig. Jur. & Tholosan. Synt. §. II. L. 25. c. 22. n. 2.* Spectanda verò ea est in causâ suâ, ipsâ sc. stipulatione, & in se. Et quidem aliquando ex post facto cavetur, quando evictio imminet, longo sc. intervallo post contractum, ubi æquè lis movetur, ac in principio contractus. Burg. *d. Ev. c. 71. n. 4.* Dicitur verò Evictio imminere in limine contractus, quando cūpue pretium non est solutum. Bald. *in l. 24. C. b. Castr. consil. 46. m. pr. vers. tertio.* Bursat. *cons. 294. n. 13. l. pen. §. f. de per. & comm. R. V.* Si verò motâ lite venditor suscepit iudicium ininterpellatus ab emtore, & ipse venditor intimavit suo auctori, qui pariter suscepit litem, quia, si est dives, habetur pro fidejussore, & non tenetur alium dare, & emtor tenetur pretium pendente lite solvere. Afflict. *Dec. 171.* Menoch. *de arbitr. cas. 224. n. 4.* Tusch. *n. 28. & 29. concl. 360.* Tunc verò emtor si propter imminentem evictionem pretium retinuit, postea & usuras solvere tenetur, *l. 5. C. d. act. emt.* Carpz. *P. 2. C. 34. d. 38.* ob fructuum perceptionem; quod etiam respicit Elect. Sax. *in Const. 30. p. 2. vers. Wann aber ein Gut erkauft.* Et Bald. quidem *ad l. 24. C. b.* adfirmat, etiam ante litem emtorem posse venditorem cogere, ut sibi caveat; quam opinionem reprobatur P. de Castro *in Vol. 1. Const. 46. n. 2.* Surdus verò *in Dec. 183. post. n. 4.* dicit: quod licet regulariter hæc lex locum

non

non habeat, nisi lite mota; obtinere tamen eam, ubi subesset timor probabilis mali eventus, & idem operari, ac si casus accidisset. *l. 1. §. 4. d. incend. ruin. naufr.* In universum verò cavere tenetur venditor ratione causæ efficientis, vel ex edictō necessario præstanda venditori imponitur, stipulatio sc. duplæ, in venditione mancipiorum & rerum pretiosarum; *l. 37. §. 1. b. l. 31. §. 20. d. edil. Ed.* vel pendet ab arbitrio partium, stipulatio nimirum simplæ, tripli, quadrupli; *l. 56. pr. b. r. duplæ in aliis rebus.* Bachov. *D. 2. tb. 12.* A. vid. Franzk. n. 952, *seqq.* Non verò præcisè satisfacere; nisi specialiter id actum proponatur. *l. 4. l. 37. b. l. 1. §. 8. d. P. stip.* Meier. *Colleg. J. A. b. ad l. 56. tb. 13. in f. & tb. 24.* Præprimis verò cautio obtinet in evictione imminente, & licet conventum, ne de evictione venditor teneatur, rectè tamen satisfactio exigitur, sicuti enim ejusmodi conventio non impedit, quò minus re evictâ pretium repeti possit: *l. 11. §. f. de A. E.* ita nec obstaculo esse debet, quò minus imminente evictione ratione pretii caveatur. *Surd. cons. 36. n. 25.* H. Pistor. *P. 3. q. 6. n. 7.* Carpz. *P. 1. const. 34. d. 31. n. 3.* Quæritur autem an præcisè à venditore fidejussor dandus sit, an verò extraneus sufficiat. Aff. prius, quia pertinet ad voluntariam satisfactionem hæc nostra: per *gloss. in l. 7. §. 1. qui satisf. cogantur.* Et dehinc extraneus non admittitur. Paul. de Castro *in d. §. 1.* quem sequitur H. Pistor. *P. 3. q. 6. n. 8. in fin.* Si verò extraneus tantum bonorum possideat, quæ ad cautionem sufficiunt, admittitur.

Bartol. *in d. l. 7. Pist. d. l. n. 12.* Sunt verò fidejussores dandi, non saltem ob præsentem litem, quæ nunc mota est, sed & generaliter ad casus omnes futuros: Pist. *P. 3. q. 6. n. 5. & 6.* per *l. f. d. resc. vend. & l. 8. §. 8. j. l. 16. in pr. de inoff. test.* quam quidem opinionem juri non consentaneam, per *l. 18. §. f. d. Per. & C. R. V.* communem tamen probat, & in judicio receptam, Franzk. *n. 739. cum alt. Burg. c. 71. n. 10.* & ita restringit: ut non sit satisdandum in omnem causam simpliciter, sed in omnem causam emtionis, cujus pretium à venditore exigitur. Unde, si plures fundi diversis pretiis venditi, & unius nomine in limine contractus evictio immineat; venditorem non aliorum etiam fundorum nomine satisdare teneri: Tot enim sunt evictiones, quot species rerum, quæ venditæ sunt. *l. 32. l. 72. b.* Unâ igitur tantum evictionis causâ expressâ, datus fidejussor, aliis casibus ne quid. quoad pretii refusionem tenetur. *l. 64. §. 1. de Judic.* Jacob. Schult. *PP. q. 58.* Debet verò cavere venditor non solum, si in limine contractus lis moveatur, super dominiõ rei venditæ, sed & si saltem super hypothecâ; Gutzm. *q. 50. n. 11.* incumbit enim venditori, ut emtori rem à pignoris onere liberam tradat. Nec interest, an hypotheca generalis sit, an specialis: Mev. *P. 8. Dec. 252.* hâc tamen observatâ differentiâ, quòd ob specialem hypothecam semper & statim competat exceptio: Ast ob generalem, non aliter, quàm si venditor alia bona non habeat, ex quibus creditori satisfieri possit. vid. Covarr. *L. 3. Var. R. c. 18. n. 2.* Carpz. *P. 2.*

P. 2. C. 23. d. 21. Etsi non ipse venditor, sed cessionarius pretium exigat. Exceptiones enim doli mali quoties ex delicto non oriuntur, rei, non personæ coherent; & ad eum transeunt, qui à venditore causam habet. *l. 7. §. 1. d. exc. l. 4. §. 27. d. dol. exc.* Faber in *C. de Ev. def. 31.* Paul. de Castro *L. 1. cons. 46. n. 1.* Lentz. *tr. de ces. c. 32. n. 8.* Debet autem venditor cavere, licet sit ditissimus: plus enim cautionis in re est, quam personâ. *l. 25. d. R. J. Gutzm. q. 50. n. 13. 14.* Diss. Tren- tacinq. cum bonorum hypotheca sufficiat. Natta *Cons. 267. L. 2* communem dicit sententiam Alex. *cons. 65. L. 5.* Cujus sententiam veram esse existimo, si divitiæ in rebus immobilibus consistunt; cum satis habeatur certum, earum possessorem aliàs quoque ab onere satisfactionis relevari. *l. 15. Qui satisd. cog.* Et hodiè sc. cum id fiat auctoritate magistratus, & emtor, an res aliis hypothecata sint, facile certiorari & indemnitas servari possit. Add. H. Pist. *P. 3. q. 6. n. 10.* Carpz. *P. 2. const. 34. d. 35.* Franzk. *b. n. 727.* Sed si venditor, qui tenetur cavere, renuat re promissionem, quia sine eâ res non videtur tradita, etiamsi metus evictionis absit, datur eò nomine actio ex emto, *l. 2. l. 11. §. 8. d. A. E. l. 37. §. ult. b.* Idem. *b. n. 611.* per quam venditor ob contumaciam non factæ re promissionis, dupli condemnatur, solutio autem ejus differtur in tempus & casum secutæ evictionis. Meier. *Coll. J. A. tb. 19.* Nisi dolo non caveatur: habet enim futura illa præstatio causam ex præsentis jure. Costal. ad *l. 2. b.*

Sunt autem cautiones introductæ, ut emtionis ad-
minicula essent. Uti Papin. ait *l. 72. pr. de Cont. E.*

XXXIX.

Debet cavere venditor: sed quid si plures ca-
veant? Licet promissio de defendendo in causâ evicti-
onis sit individua, ex parte heredum promissoris; ta-
men ex parte heredum stipulatoris est dividua. *Tepat. P. 3. t. 423. c. 1.* Sed si fiscus promisit: etsi duplum vel
tripulum promisit, tamen non tenetur de evictione. *l. 5. d. Jur. Fisc.* Quid verò hod. obtineat, supra dictum est. Sic &
muliere alienante fundum dotalem, nec pignora, nec fi-
dejussores dati valent. *Æmil. Dec. 310. P. 1.*

XL.

Cavetur circa contractus initos, etiam à jure re-
probatos, ubi per stipulationem promissa evictio valet.
Guid. Sax. sing. 923. Bart. in l. 17. C. de ag. l. 11. Non
verò cavetur in contractu innominato. *Bart. in l. 16. d. cond. caus. dat.* Et de re ipsâ: Totidem verò sunt sti-
pulationes, quot sunt res, quæ in eam deducuntur: *l. 20. l. 68. l. 75. §. 9. l. 140. d. V. O.* totidem autem & stipulatio-
nes duplæ erunt, quot res in eâ. Simplum verò an du-
plum veniat, hætenus non interest; cum hoc à diverfi-
tate & natura rerum, de quibus agitur, sumatur. *l. 32. pr. b. Wächtl. ad b. l.*

XLI.

Cavet venditor stipulando, rem emtori habere li-
cere,

cere, terminat super certam quantitatem (non facile in rem æquivalentem: Ant. Fab. C. L. §. 1. 31. d. 4.) in quam, in casu commissæ stipulationis secutæque evictionis, teneri velit. Ista summa contrahit & pretium, & id, quod interest, in unam quantitatem, ita, ut quoties committitur hæc stipulatio, statim appareat, quantum præstandum sit; l. 60. b. sicut & in dubio semper stipulatio simpli interposita judicatur. l. 60. b. Schard. Lex. Jur. voc. Evict. Si verò simplam pro duplâ per errorem stipulatus sit emtor, videndum est, an quoad reliqua rectè fuerit stipulatus: Quod, ubi constat, re evictâ, ex stipulatu quidem præter simplam nihil petet; ex emto autem, tanquàm in supplementum, quantò minùs est per errorem stipulatus, i.e. quantum ei ad duplum adhuc deest. Quod si non fecerit, quoad cetera omnia, quæ in stipulatione continentur, & ad eam justè interponendam requiruntur, inutilis planè est stipulatio, & ex eo nihil feret emtor. Quia non modo in quantitate erratum est, ed & cetera non sunt ritè facta. Ne tamen venditor re evictâ inique locupletior fiat, præsertim, cum dolus in emtore non appareat, ex emto id consequetur, ut venditor ei denuò debeat promittere id, quod minùs est deductum in superiore stipulationem; propter obligationem naturalem, quæ adhuc durat. l. 37. §. 2. vid. Wächtl. ad d. §. 2. Datur verò actio ex stipulatu etiam in duplum, ut plurimùm; quia assidua est in duplum stipulatio. l. 31. §. 20. de edit. ed. Unde etiam quasi à parte frequentiori rubrica concepta est de duplâ stipulatione.

latione. Interponitur verò stipulatio in rebus Gentium non Quiritum jure abalienatis; nam ita olim moris fuit, ut is, qui eam acquirebat, duplam aut simplam stipularetur sibi ab actore dari, si ea sibi judicio adimeretur, quemadmodum Varro *L. de Re rust. 2. c. 20.* significat: cum à mancipio res venierat, tantum judicii periculum præstabat is, qui eam vendiderat. vid. Schard. *Lex Jur. voc. Evict.*

X L I I.

Forma constituendæ cautionis est; quod si venditor satisfacere recuset, nec id specialiter actum sit, nuda repromissione emtor contentus esse debeat; *l. 1. §. 8. de Stip. P.* sic & instrumento cavisse sufficit. *l. 12. d. Cont. E. V. Richt. P. 1. conf. 38. n. 36. vid. Carpz. 3. 34. d. 36.* Electus enim ab emtore venditor censetur quodammodo, adeoque, quâmdiu non instat evictio, fidejussoriâ cautione non est onerandus. *arg. pr. J. d. satisd. tut. & Cur. add. Mangil. q. 88.* Interdum verò caveri & quidem initio litis motæ oportet per fidejussores *Beweisbirger*; si imminet periculum evictionis, lite videlicet dere jam ex jure præsentia ab initio ante solutum pretium judicialiter seriò motâ, non notorium seu certi eventus. *l. pen. b. j. l. 24. C. eod.* Per Illustr. Dn. de Lyncker *anal. ff. pag. 252. tb. 19.* Et tunc non aliter ad pretium emtor adstringi potest, quàm si venditor de evictione satisfecerit. *Carpz. 2. 34. 31.* Quin imò ne quid cautionem acceptare tenetur emtor, si jus evincentis evidens sit, *Carpz. d. l. d. 37. Mev. 7. Dec. 398. & 4 Dec. 357. Neviz. conf.*

37. n. 9. Extrajudicialis autem interpellatio venditori non officit. Carpz. d. l. d. 32. nec, si per calumniam moveatur controversia. Id. def. 33. add. 34. Hinc, si periculum evictionis non imminet, ad pretium solvendum multò magis emtor adstringetur. Anal. c. l. pag. 222. tb. 108. Potest verò propter imminens periculum evictionis pretium in judicio deponi. Carpz. 2. 34. 38. Item, satisfationes requiruntur, si creditor aliud, quàm debetur, in solum recipere cogitur. Nov. 4. c. 3. *auth. hoc nisi debitor C. de Sol.* Aut, si de eo specialiter conventum est. l. 4. l. 37. b. B. Struv. b. th. 35. Non verò idoneus fidejussor est, si idem datur, qui pro venditione obligatus est; ideò, si vir & uxor vendiderunt, non est idoneus maritus pro uxore, neque uxor pro marito. Castrens. *conf. 46. in f. v. breviter. L. 1.* Accidentalitatis cautionis forma varia est, indeque varia ejusdem interpretatio. Quid verò si evictio verbis universalibus promissa est, quomodocunque vel qualitercunque vel quavis de causâ? regulariter is casus venit, qui ex naturâ contractus non continetur. *gloss. margin. in l. 38. de arbitr.* Sed, si generaliter promissum sit, non continetur; cum simplex stipulatio de evictione debeat intelligi secundum naturam actus, super quo interponitur. l. 4. pr. de *Usur.* l. 56. de *Leg. 1.* vid. H. Pist. P. 2. q. 10. n. 13. *seq.* Forma interpretativa est: Quod actio ex stipulatu sit stricti juris, & non, nisi quod convenit, inspicitur. l. 9. b. Burgund. c. 2. n. 6. Guzm. q. 55. n. 6. *seqq.* Hinc, si servus antequam evincatur, decesserit, duplæ actio non committitur, l. 21. §. 1. propter defectum volun-

tatis vendentis originarium, qui de duplâ, non absolute in casum amissionis cujuscunque, sed in casum amissionis, propter evictionem genuinam tantum, promisit. De dolo verò, si quis intercessit, agi haut dubiè velex-
emto vel ex stipulatu potest; Odofred. *b. præstantur-*
que tunc omnia, quæ præstantur, si viveret. *l. 31. §. 11. de*
ed. ed. Sic si de noxa promisit venditor, non poterit
conveniri, nisi propter eas noxas, quæ publicè coerceri
solent. *l. 11. §. 1. b.* Etsi enim aliàs noxæ appellatione o-
mne delictum contineatur; *l. 233. §. f. d. V. S.* tamen hæc
stipulatio noxis solum præstari, non existimatur ad eas
noxas pertinere, quæ publicam exercitationem & coerci-
tionem habent. *l. 200. eod. t.*

XLIII.

Effectus stipulationis ex stipulatu est actio, tum in
principalem, tum in fidejussorem. Fidejussor verò sim-
plex evictionis conventus, non potest se tueri contra-
emtozem, opponendo, ipsum solvisse pretium, quod
ex pacto poterat retinere, donec rem emtam venditor ab
onere obligationis liberaret. Magon. *Dec. Florent. 30.* In-
terest verò in hac actione, num res tota, an pro parte
evicta sit; Si tota evicta sit, quia illud semper pretium
versum habet, dubium esse non potest, quin duplum
semper præstandum sit; quod & ita est, si in singulas par-
tes conventionem contrahentium, pretium statutum, & u-
na ex illis evicta sit: tunc enim nullâ habitâ ratione bo-
nitatis, pars evicta statutô pretiô æstimatur. *l. 53. b. 1.* Si
pars evincitur, inter est: num pro diviso vel indiviso e-
victa;

victa; Hic pro quantitate evictæ partis fit regressus con-
 tra venditorem. *l. 1. l. 64. b.* Ibi, pro ratione bonitatis,
 fit regressus. *l. 1. l. 64. §. pen. b. l. pen. d. ad. ed. Franzk.*
n. 954. Donell. d. Evict. c. 7. post medium. & in l. 25. n.
8. b. Quæ verò de parte dicta sunt, veniunt tantum intel-
 ligenda de homogenea, *l. 1. b. non heterogenea. l. 23. §.*
1. de usus l. 36. l. 56. §. 2. b. Quid, si de modò pronuntiatio
 quæstio sit; qui non adest? Actio quidem non ex stipula-
 tu, bene tamen ex emto competit. *l. 69. §. f. l. 2. pr. d. A.*
E. Evictum enim non est, quod non extat; pretium ve-
 rò illius quod deest, sumitur non ex bonitate loci; iterum
 enim æstimari non potest, quod non extat. *l. 4. §. 1. eod.*
 sed ex numero jugerum deficientium, relatorum ad pre-
 tium fundi totius: Wachtl. *add. l. 69. §. f. b.* Promittens
 verò evictione tantum ex facto suo, & quod non infer-
 ret molestiam, sub panâ, si restituat domino rei instru-
 menta, per quæ evinci potest res, vel evincitur, non te-
 netur; Quia non venit in promissione id, quod esset pec-
 catum, videlicet retinere alienam. Jo. de Imol. *conf. 82. in*
casu promisso. Tusch. concl. 384. n. 24. Nec etiam tenetur
 venditor in actione ex stipulatu ad damna & interesse,
 quando fuit certa panâ conventionalis stipulata in casu e-
 victionis. Bald. *conf. 343. l. 4. vid. Tusch. concl. 355. n.*
26. Et quidem res præstanda, non qualis fuit tempore
 evictionis, sed venditionis; sive totum, sive pars sit evi-
 cta; *l. 53. pr. l. 66. §. 3. b. l. 64. b. Mangil. q. 20. n. 27. &*
28. q. 113. n. 35. q. 179. n. 19. seqq. & q. 181. n. 8. Brunne-
man. b. n. 2. Gutzm. q. 55. n. 10. seqq. ex natura stipula-
 tionis

tionis, quæ hic non recipit magis & minus, sed stricti juris est. Hinc & sub eâ non continetur id, quod interest; quia ex stipulatione certi amplius, quàm in eam deductum est, peti non potest. §. f. 3. d. V. O. l. ult. de Stip. Prat. Diss. Wesenb. in parat. b. t. Sed an fructus pendentes veniant, quæritur? Equidem, cum pars fundi sint, l. 1. §. 1. d. ventr. in spi. l. 44. de R. V. simplo ad latius extendendum duplum junguntur; per illos enim res melior facta & dehinc æstimatio aucta censetur. Fructus verò ab emtore percepti, non referuntur ad simplum, ut augeatur duplum; sed duplo imputantur, seu in duplo à simplo, uti in se est, absque illis regulantur, ac mensurantur; ut scil. emtori, qui illos à tempore litis contestationis restituere coactus fuit petitori, eatenus eorum æstimatio solvenda sit, quatenus dupli ratio patitur; quia veniunt saltem per modum adcessionis. l. 11. §. 17. d. Act. l. 16. b. t. Franzk. n. 944. seq. Committitur verò pæna in solidum, si pro parte non defendatur. l. 139. d. V. O. Te pat. P. 3. t. 423. c. 10.

XLIV.

Formulam autem actionis ex stipulatu ob evictionem olim talem fuisse verisimile est: *Ajo te mihi ob fundum venditum evictum ex stipulata duplum pretio dare debere.* Hodie ita concipi potest: *Peto Titium ob fundum venditum & evictum ad restitutionem pretii, expensas, & omne interesse, vel (si evictio in limine contractus imminet:) ad prestandam cautionem de evictione condemnari.* Meier. in Colleg. A. b. in f. Ceterum, actio hæc perpetua

perpetua est , sicuti & satisfactionis operatio nullo tempore circumscribitur , adeoque fidejussor datus eò usque obligatus manet , donec res evicta fuerit , nec potest prius liberationem petere. *l. 3. C. b. l. 45. de fidej. Gail. 2. O. 48. n. 6. Caball. d. Ev. §. 2. n. 18. H. Pist. P. 3. q. 5. n. 19.* Denique fidejussor non tenetur de evictione , si fuerit res vendita evicta ex beneficio statuti admittentis agnatum ; imò , fidejussor in instrumento venditionis constitutus , non impeditur , uti beneficio , ut tanquàm agnatus possit rem ipsam , per agnatum venditam ; recuperare. Balthas. Beredell. *de jur. protim. in rubr. n. 63. Tib. Decian. cons. 68. vol. 2. & cons. 105. Tiraq. de retract. lign. §. 1. gl. 9. illat. 34.* Idem vult in illis , si contractus oppugnatus & rescissus fuerit remedio *l. 2. C. de resc. vend. Caball. d. Ev. §. 2. n. 20. Arius Pinell. in l. 2. P. 2. c. 3. n. 43.*

Hæc sunt , quæ de hæc uberrimâ & in foro versatissimâ Evictionis materiâ proponere placuit. Tu verò CANDIDE LECTOR , si non omnia ex tripode Apollinis dicta fuerint , veniam largire juveni , & imbecillitati humanæ , quippe quæ naturaliter inest , juxta monitum Sacratissimi nostri Imperatoris *in l. 2. §. 14. C. de Vet. Jur. en.* adscribe. In nullo enim penitus errare , divinitatis magis , quàm mortalitatis est.

TIBI JESU GLORIA.

THE
LIBRARY
OF THE
MUSEUM
OF
ART AND
ARCHAEOLOGY
OF THE
UNIVERSITY OF
CAMBRIDGE

21st FEB 1901

Lyncker, Nicolaus Christoph von

De evictionibus, der Gewährschafft

Jena 1699

4 Diss. 754#Beibd.33

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10665000-2

VD17 14:011205P